

Belvárosi Híradó

A SARKAD-BELVÁROSI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG IDŐSZAKOSAN MEGJELENŐ LAPJA

X. évfolyam 5. szám

2023. október

Kedves Olvasó!

Sok utazással, változatos, színes programokkal teli időszak áll mögöttünk egyik oldalról, közben pedig a másik oldalon ijesztő hírek, félelmetes képek sokasága borzolja szívünket, s ez mindössze két hónap leforgása alatt. Rengeteg minden történt augusztus vége óta, melyben voltak felemelő, és lesújtó pillanatok. Voltunk fent és lent, nagy mélységekben és szárnyaló magasságokban. Volt, hogy megrémített minket mindaz, amiről hírt kaptunk, volt, hogy hálát adtunk mindazért, ami velünk történt.

Találkozhattunk ismerősökkel, ismeretlenekkel, olyan testvérekkel, akikkel volt, hogy csendben imádkoztunk, vagy együtt énekeltünk csordultig telt szívvel Istent dicsérő énekeket. Hallgattunk előadásokat, sokat beszélgettünk, együtt gondolkodtunk. Töltöttünk, majd mentünk is tovább, mert nem volt idő többre, mint röpké, lopott pillanatokra... Valaki mégis megszímította a lelkünket.

Kevés idő jutott az elmúlt időszakban a megállásra, az élmények, vagy épp a félelmek feldolgozására. Elrohanunk életünk megannyi eseménye, története mellett, s nincs idő arra, hogy magunkban forgassuk mindazt, ami történt. Világunk rákfenéje, amely mindennél keményebb rabszolgasorban tartja az emberek millióit, épp a rohanás. Csak nagyon kicsi időt engedünk magunknak, hogy reflektáljunk a velünk történetekre, s ha olykor meg is állunk, akkor sem tudunk csak csendben, magunkban lenni, nem tudunk csak egy dologgal elmélyülten foglalkozni. Nagyon nagy szükség lenne arra, hogy mindazt, amit átélünk, akár csak egy-egy napon, végig tudnánk gondolni, és ha kell, le tudnánk tenni a lelkünket terhelő emlékeket, nehéz pillanatokot.

Digitális világunkban elképzelhetetlenné vált, hogy ne legyen közelünkben a telefonunk, számítógépünk. Ha valami felzaklatja a ma emberét, akkor nem a csendet keresi, hanem a mobilja, vagy egyéb digitális eszköze virtuális világába merül el több-kevesebb ideig. S közben a világunk mélységek

és magasságok között inog. Hatalmas az amplitúdó, amit bejár. Hol azt gondoljuk, végre révbe értünk, előrébb jutottunk, aztán csalódottan legyintünk, hogy már megint becsaptak, mert az emberek ma sem tudnak békésen meglenni egymás mellett. Háborúk hírei rémítenek, erőszak és borzalmak rendítenek meg minket. S ott van a mi életünk megannyi apró-cseprő gondja, baja is, amely terheli gondolatainkat, és nem engedi, hogy békére leljünk önmagunkban.

Jó lenne megállni, és azt mondani, elég volt. Megállni, nem menni tovább, nem engedni, hogy sodorjon az ár, hogy ide-oda csapódjon a lelkünk, és vele az egész életünk. Kell, hogy legyen egy hely, ahol meg tudunk kapaszkodni, ahol biztonságban lehetünk, ahol tudhatjuk, olyan stabilitás van, mely mindig is ott volt, és ezután is ott lesz.

A belső csendből született meg a reformáció gondolata, vagy épp az a szabadságvágy, amikor egy nép ki meri mondani a zsarnok elnyomóval szemben:

elég volt. Mindehhez nagy bátorságra van szükség, mert az ember alapvetően fél konfrontálódni, fél a következményektől, s inkább hallgat, mint szólni merészeljen. Még az igazunkért is nehezen állunk ki, nemhogy egy magasabb igazságot képviseljünk.

Mennyire vagyunk hitvallók a 21. században? Mennyire merjük vállalni az Istenben való hitünket, a Jézus Krisztushoz való tartozásunkat? A nagy tömegben vagy a kisebb közösségekben megélt istentiszteleti alkalmak, a közös imák, énekek, az együtt töltött idők ehhez nyújtanak erőt. Nem csak a kikapcsolódás a fontos, hanem hogy megerősödjön a belső ember, hogy erősebbek legyünk lélekben. Ezért van szükség a megállásra, az elcsendesedésre: többet, és messzebbre lássunk, jobban megértsük az összefüggéseket. S akkor már nem félelemmel tekintünk a jövőbe, hanem látjuk a láthatatlant, bízunk és remélünk, és mindez sohasem hiábavaló.

„A csend köröttünk mélyen szerteárad.

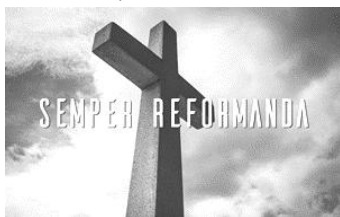
Hadd halljuk azt a tiszta éneket,

Amely betölti rejtett, szép világod,

Hol téged dicsér minden gyermeked!”

(Dietrich Bonhoeffer)

*Koncz Zsolt
lelképásztor*

Templomba hív a harang!

„Azután ezt mondta nekik: Vigyázzatok, és őrizzédjetek minden kapzsiságtól, mert ha bőségben él is valaki, életét akkor sem a vagyona tartja meg.

Aztán példázatot mondott nekik: Egy gazdag embernek bő termést hozott a földje. Így gondolkozott magában: Mit tegyek? Nincs hova betakarítanom a termésemet. Majd így szólt: Ezt teszem: lebontom a csűrimeket, nagyobbakat építek, oda gyűjtöm be minden gabonámat és javamat, és ezt mondom a lelkemnek: Én lelkem, sok javad van sok évre félretéve, pihenj, egyél, igyál, vigadozzál! Isten azonban azt mondta neki: Bolond, még ez éjjel elkéri tőled a lelkedet, kié lesz akkor mindaz, amit felhalmoztál? Így jár az, aki magának gyűjt, és nem Isten szerint gazdag.

Tanítványaihoz pedig így szólt: Ezért mondom nektek: ne aggódjatok életetekért, hogy mit egyetek, se testetekért, hogy mibe öltözködjétek, mert több az élet a tápláléknál, és a test a ruházatnál. Nézzétek meg a hollókat: nem vetnek, nem is aratnak, nincsen kamrájuk, sem csűrük, Isten mégis táplálja őket. Mennyivel értékesebbek vagytok ti a madaraknál! De aggodásával ki tudná közölni meg hosszabbítani életét csak egy perccel is? Ha tehát a legcsekélyebbre sem vagytok képesek, miért aggódtok a többi miatt?

Nézzétek a liliumokat, miként növekednek: nem fáradoznak, nem is fonnak, de mondom nektek, hogy Salamon teljes dicsőségében sem öltözött úgy, mint ezek közül bármelyik. Ha pedig a mező fűvét, amely ma van, és holnap a kemencébe vetik, Isten így öltözteti, mennyivel inkább titeket, kicsinyhitűek! Ti se kérdezzétek tehát, hogy mit egyetek, vagy mit igyatok, és ne nyugtalankodjatok! Mert ihesmikért a világ pogányai törnek magukat, a ti Atyátok pedig tudja, hogy szükségetek van ezekre. Inkább keressétek az ő országát, és ezek ráadásul megadnak majd nektek. Ne félj, te kicsiny nyáj, mert úgy tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot!” (Lk 12,15–32)

Kedves Testvéreim!

A betakarítás nagy részén túl vannak a gazdák. Szárítóban, csűrökben a gabona, szedés alatt egyes szőlőfajták, üvegekben a lekvár, az uborka, a savanyúság, fagyasztoóban a paszuly, egyéb zöldségek, minden megérett. Raktározunk, spájzolunk, mert jön a tél, és akkor is enni kell valamit.

Miért van baja mindezzel Jézusnak? Mi a baja Istennek azzal, hogy ez a példázatbeli ember nagyobb csűröket csinált, mert már nem fért a kisebbekbe a gabona. Szórta volna szét, hagyta volna ott? Miért nem lehet azt mondani a megelégedett embernek, hogy: Egyél, igyál, vigadozzál! Nem lehet megelégedetten hátra dőlni a keresztyén embernek, s azt mondania, hogy minden rendben van az életemben?

Ha csak így látjuk, akkor nem értjük, mit akar kifejezni az ige a számunkra. Jézusnak nem ezzel az emberrel volt baja, nem is azzal, hogy bölcsen nagyobb csűröket épített, hogy eltárolja a gabonát. Jézus azt látta problémásnak, amit ez az ember észre sem vett. Azt, hogy nem számolt olyan értékekkel, amelyeket magával vihet ebből a világból. Bolond, mondja Jézus: Még ma elkéri tőled a lelkedet, kié lesz akkor mindaz, amit felhalmoztál?

Mondhatnánk, hogy van kire hagyni azt, amit kemény munkával, vagy bármilyen eszközzel, de összegyűjtöttünk ebben a világban. Talán vannak örököseink, gyermekeink, unokáink, akiknek itt marad mindaz, ami a miénk volt. Ám Jézus itt arra irányítja a figyelmet, de mi lesz veled? Mit viszel te magaddal?

Bennünket, hiszem, foglalkoztat az, hogy mi lesz velünk ez élet után. Nemcsak erre az életre keresünk életvezetési tanácsokat. Ezt megtehetnénk otthon is, a számítógép előtt. Itt nem erről a világról van szó csupán, hanem valami másról is. Arról, mi lesz velünk akkor, ha már itt a földön nem leszünk tovább jelen.

Jézus erre akarja felhívni mindenkori hallgatósága figyelmét. Hiába a nagy vagyon, a sok gabona, a színültig telt csűr, ha semmit nem vihetek belőle magammal. Ez a történetbeli ember mindent gyűjtött, ami a teste számára fontos, csak épp a lelkével, üdvösségével nem foglalkozott.

A ma embere sem más. Sokszor mi is leragadunk annál, ami a testünknek fontos. Isten egy szóval sem mondja schol, hogy ezzel nem kell törődni. Isten azt mondja, amit ennek az embernek. Nem tudhatod, meddig van időd. Nem elég csak a földre, és erre az életre gyűjteni. Ha hisszük, hogy több az élet, amelyben élünk, ha valljuk, hogy van egy másik világ, mint amelyben élünk, akkor nem tehetjük meg, hogy ne foglalkozzunk azzal, amit oda érdemes gyűjteni, amely akkor is megtart, amikor minden más értéktelenné válik. A testünk fenntartása ugyanis csak ebben a világban fontos, ám van valami, ami ennél fontosabb.

Jézus a tanítványainak egy másik utat mutat, és lehetőséget ad a másfajta életre. Ez az élet pedig az aggodalmak nélküli létezés. A gondok miatti fejfájás vége. Hogyan? Lehet gondok nélkül élni? Nem felelőtlenség ez?

Van egy legenda arról, hogy egyszer a Gond üldögte a folyóparton, és homokból egy művészi alakot formált. A dolog jól sikerült, ezért örült neki, és kérte Istent, hogy keltse életre. Isten pedig meghallgatta és a homöfigura életre kelt. Ekkor azonban vita kerekedett a Gond és a Föld között, hogy voltaképpen melyiküké is az új élőlény. „Belőlem vettetted, és földből van kifejlesztve” – mondta a Föld. „De én adtam

neki alakot” – felelte a Gond. A vitát végül Isten döntötte el. „Hívjuk ezt az új teremtményt embernek. Életében a Gondé, halálában a teste a Földé, a lelke az enyém örökre.”

Az igazág ebben az egyébként nem keresztyén történetben az, hogy életünket valóban nagyban meghatározza a gond és az aggodalmaskodás. Pályát is azért választunk, mert a gond arra késztet, hogy valamiből meg kell élni. Dolgokat vásárolunk, gyűjtünk, őrizgetünk, s mindnek a végső mozgatórugója maga a gond. Állandóan aggódunk valamiért, hogy hibát követünk el, hogy valamit elmulasztunk, elfelejtünk, hogy nem leszünk készen a dolgainkkal, hogy megsértünk valakit... Végső soron az a legfőbb gondunk, hogyan vészeli át az életet.

A gond és az aggodalmaskodás még nem félelem, de olyan állandó feszültség, melyet a stressz, és az ebből fakadó testi bajok kísérik. A gond ugyanis mindig azt sugallja, a magad kezébe kell vened a sorsodat, mert ha nem teszed, akkor elbuksz. Keresztyén embereként azért kell erre nagyon figyelni, mert ahol egyre nagyobb teret nyer a gond és az aggodalmaskodás, ott egyre kisebb helye lesz a hitnek. Valójában azonban nincs más mód megszabadulni az aggodalmaskodástól, csak az, ha a hitünk veszi kézbe a gondjainkat, és vele a lelkünket, amelyre mindez rátelepedett.

Amikor Jézus az aggodalmaskodás megszüntetéséről beszél, akkor fókuszváltást mutat. Engedd, hogy a legfőbb gondod legyen a legfontosabb, és ne törődj a többivel. Engedd el azokat, amik ehhez képest jelentéktelenek, ami miatt eddig annyit aggódtál. S akkor meg fogod látni, hogy Isten országának erői, az Isten lelke által beáramlanak az életedbe, és így tudsz bármi is jöjjön, félelem és örökös nyugalanság nélkül élni.

„Örök fény, világíts életünkbe,
múló időnket te ragyogd be,
hogy ami kicsi, kicsinek lássuk,
s csak ami nagy, csak azt csodáljuk.”
(Komjáthy Jenő)

Fontos tehát, hová irányítjuk az életünket, és hogyan hordozzuk terheinket. Van egy történet egy számarról, aki ott állt a kerítés mellett szomorúan nagy lógó fiulát még jobban lógatva. Meglátja őt egy bika, odamegy a kerítéshez és megszólítja.

- Te számar, miért vagy olyan szomorú, miért lógatod a fiuled.
- Tudod, kezdi a számar, az iga, amit húznom kell szörnyű. Nagyon megfájdul benne a nyakam, különösen ha valami nehez terhet kell hordoznom. Belefáradtam már, hogy minden egyes ilyen teherhordás után sebesre török a nyakam, és sajog egész éjszaka, hogy aludni nem tudok tőle.

- A bika megértően bólogat, és így válaszol. Ezt én is ismerem. Az én iga is ilyen volt egykor. Am egyszer egy napon épp szintén egy nehez teherrel keltünk útra a

gazdámval, amikor egyszer csak eltört az iga, amelyet hordoztam. A gazdám vakarta a fejét. Hazra már nem mehetünk, túl messze jártunk, így a legközelebbi településre ment be, ahol talált is egy ácsot, aki elvállalta, hogy csinál egy új igtát. Amikor kijött, mert ragaszkodott hozzá, hogy lássa a szekeret és az igavonó állatot is, odajött, megmért mindent. Igen meglepődtem rajta. Megmerte a szekeret, a rakomány súlyáról is érdeklődött, és végül engem is megmért. Aztán elkészítette az igtát, amely nem is hasonlított az előzőhöz. Olyan könnyű, olyan egyszerű volt húzni ezután bármilyen terhet. Szinte repülni tudtam volna.

- A számar szájatva hallgatta a bika beszámolóját, még a szájában lévő fűről is megfedkezett. Majd ezt mondta. Jó neked bika, hogy így jártál. S hol található ez az ács?

- Ó, Názáretben él, mint később megtudtam.

- Nagyszerű. Ha majd arra megyünk a gazdámval, megbokrosodom, eltöröm én is az igaomat, hogy én is egy ilyen igtát kapjak helyette a csodálatos názáreti ácsától.

A történet erősen áthallásos. Szerintem értitek, miért tudunk ezzel azonosulni mindannyian. Jézus nem veszi le rólunk a terheinket, nem lesznek kisebbé azok a dolgok, amelyek eddig is ott voltak az életünkben, melyekért aggódtunk, melyek gondot jelentettek. Elhordozhatóbbakká teszi őket. Az ő igáját adja nekünk, amely könnyebb.

Jézus, amit elmond az ég madarairól, meg a növényekről, az nem támasztható alá a biológiával. Az állatok és a növények is komoly energiabefektetéssel tudják fenntartani magukat, és kemény küzdelmeket folytatnak az életben maradásért. Minden, ami él, részese a teremtettség nagyon is komoly játékainak. Mindannyian olyan törvényeknek vagyunk alávetve, amelyek fölött nincs hatalmunk. Lehetőségünk csupán annyi, hogy megismerjük őket, és alkalmazkodjunk hozzájuk.

Am ezek a törvények, bármennyire is komolyak, mégis részei egy nagyobbak, egy mindent átfogónak, amely pedig az Isten országába fut össze. Isten tartja a gyeplőt. Ő az, aki irányít mindent. Ezért tanácsolja, hogy keresd először ezt az országot, és akkor a többi, amiért annyit aggódsz, megadatik, ráadásul.

Isten országa nem egyéb, mint Isten jelenléte. Isten mindenütt jelen van, és ez ad megnyugvást, belső békességet. S akkor nem aggódunk tovább, akkor a gondok sokkal kisebbé válnak, olykor el is tűnnek, és akkor tudjuk, hogy nem az boldogít minket, hány csűrünk van tele, hanem az, hogy tudjuk: Isten országában van helyünk, mi oda gyűjtünk, el nem múló, meg nem romló lelki kincseket. Most is ezt tesszük. Ámen.

Koncz Zsolt
lelképásztor

Népszámlálás

Nem tagadhatjuk le saját felelősségünket

*Az egyház küldetése nem a számokról, hanem a mögöttük álló emberekről szól, azonban kérdés, mire józanítanak bennünket a mostani számok – hangsúlyozza **Fekete Károly**. A nemrég megjelent népszámlálási adatok szerint Magyarországon tavaly 943 982 fő vallotta magát reformátusnak, amely kétszázézer fővel kevesebb a tíz évvel ezelőtti létszámmal. Ennek apropóján a Tiszántúli Református Egyházkerület püspökével gyűlékezeteink valóságáról, az intézmények szerepéről és a hitelességről beszélgettünk.*

Bő egy hónapja kerültek nyilvánosságra a 2022-es népszámlálás vallási hovatartozásra vonatkozó adatai. Bár a megkérdezettek 40 százaléka nem válaszolt az ezzel kapcsolatos kérdésre, a rendelkezésre álló információk alapján 209 472 fővel csökkent a reformátusok száma. Hogyan érintette ez egyházvezetőként?

– Már az előző népszámlálás alkalmával is csökkent a reformátusság, számomra meglepő lett volna, ha megőrizzük a létszámunkat. A népesség is fogy, ebből is következtethettünk a csökkenésre, emellett belső számaink, egyházi statisztikáink is ezt az egymillió fő közeli eredményt mutatták. Úgy gondolom, ez a létszám már a realitáshoz közelít, mert valószínűleg a 2001-es és a 2011-es számok sem a valódi képet mutatták rólunk.

Milyen a valódi kép?

– Nekem ezek a számok azt üzenik, hogy a korábban valami miatt még magukat névlegesen reformátusnak mondók lemorzsolódtak, akik viszont most ezt jelölték meg vallási hovatartozásként, azokra igen komolyan kell számítanunk. Az a reményem, hogy nekik fontos meggyőződésük a reformátusságuk, nemcsak valamikor megkeresztelték őket, hanem nagyon közeli állapotban lehetnek az egyházi törvényeink szigorúságával mérhető egyháztagsághoz. Az önkéntes bevallás lehetőséget ad arra, hogy bárki ki tudja mutatni elköteleződését, de arra is, hogy ne áruljon el információt, vagy ne vallja magát oda tartozónak, ahova nem is tartozik. Bízom a most kiderült számokban, remélem, hogy ebben a közel 944 ezer emberben van annyi erő, hogy megmaradjanak mellettünk. Ez felelősséget is ró ránk, de örülök, hogy ennyien tették a reformátusság mellé ezt a képzeletbeli X-et.

Máté-Tóth András teológus, valláskutató fogalmazta meg több fórumon is, hogy a népszámlálás mostani eredményei sok szempontból a népegyházi keretek végét jelentik. Mi következik ezután?

– Azt gondolom, hogy a népegyházi keretek felbomlása és a konstantini korszak vége már sokkal korábban bekövetkezett. Ez a szám olyan tükröt tart elénk, amelybe belenézve, és az eseményeket követve őszintén ki kell mondanunk, hogy a népegyház már csak nyomokban érzékelhető. Sőt vannak olyan egyházi tájegységek, ahol már egyáltalán nem érvényesül. Ezt tudomásul kell vennünk, és nem hitegethetjük magunkat – ugyanakkor ez fölbátorít bennünket arra, hogy amivel nem mertünk eddig foglalkozni, azzal igenis szembe kell néznünk.

Elsősorban mivel?

Az az államegyházi helyzet, ami 1895 óta működik – amikor az állami anyakönyvezést bevezették francia mintára –, mára amortizálódott. Az egyház szempontjából nem előnyös 120-130 év áll mögöttünk, benne olyan társadalmi ártrendeződésekkel, mint a földek elvesztése, a kisajátítás és a téjesítés, az egyre szélesedő társadalmi mobilitás, melynek során egyházunk fontos rétegei alól szó szerint is kihúzták a talajt. Emellett látjuk, hogy a természetes fogyásunk nem pótlódik, a demográfiai mutatók is negatív tendenciákat mutatnak. Egyre előregednek gyűlékezeteink itt, a Tiszántúlon is, ezért foglalkoznunk kell azzal, milyen jövő vár ezekre a végvárakra.

A népszámlálási adatok alapján is látszik az előregedés. Hogyan hat ez az egyházi struktúrára?

– A jelenlegi tendenciák alapján az önfenntartás egyre kevésbé reális. Az anyagyülekezeti státusz a klasszikus elgondolás szerint azt a gyülekezetet illeti meg, amely el tudja tartani a lelkipásztort, szolgálatát tisztes mértékben fedezni tudja és az épületeinek a rezsijét ki tudja fizetni, persze ez a mai energiaárak mellett nagyon nagy erőfeszítést jelent. A különböző egyházkerületek különböző módon segítik az anyagyülekezeti státuszhoz kapcsolódó elvárások teljesítését, de érezzük, hogy egyre több gyülekezet nem tud ezeknek megfelelni. Közeledik az az idő, amikor a mai valósághoz kell igazítanunk ezt a struktúrát. A jelenlegi rendszerünkkel azt üzenjük a külvilágnak – de olykor önmagunknak is –, hogy több száz stabil egyházközösségünk van. A számokkal szembesülve, el kell kezdenünk a párbeszédet arról is, hogy az egyházmegyék közötti belső arányok miként alakulnak. A számok az egyházi kategóriában jelzésértékűek, de nem bővíthetnek el bennünket, ahogy nem is keseríthetnek el. Az erőnk nem a gyülekezetek számában van, hanem abban, hogy mennyire erősek valójában a közösségeink. Az egyház alapküldetése a missziói parancs teljesítése, és ez soha sem a számokról szólt, hanem a keresztyén

életforma következetes megéléséről. Ez a dilemma a dogmatikában úgy jelenik meg, hogy egyszerre kell beszélünk a látható egyházról és a láthatatlan egyházról. A láthatatlan egyházba nemcsak azok tartoznak, akik már elmentek a minden élők útján, hanem azok is, akiket egyszerűen nem tudunk számokban kifejezni, mert nem látunk a szívükbe. De az egyház küldetése az evangélium hirdetésére egy olyan mandátum, amely akkor is kötelezne, ha csupán öten lennének Magyarországon reformátusok, de természetesen akkor is, ha ötmillióan. Kérdés, hogy a mostani számok józanítanak, sarkallnak-e bennünket azon az úton, amely a kirakatkeresztyénségből vagy a nagyünnepi keresztyénségből elvisz a mindennapokban megélt, életformává váló keresztyénségig. A kulcs ugyanaz, mint két évezrede: a tanítványi életforma, ha hiteles, akkor annak van hatása, de ha nem az, akkor az nemcsak megbosszulja magát, hanem az akár gúny tárgyává is teheti a keresztyénséget. A számok mögötti hiteles életstílus szintén fontos terület.

A csökkenő létszám arra utal, hogy nem hiteles ez az életforma?

– Annyi bizonyos, hogy az egyház tagjaitól többet várnak a nem hozzánk tartozók, és ha ez a több nem mutatkozik meg, akkor az csalódást okozhat. Több összetevőt érzékelek, izgalmas kérdés például, hogy mennyi látszik a hitelességből, illetve azok kapnak-e nagyobb teret, akik hitelesek. Ugyanakkor az egyházi intézményeink, testületeink, szolgálattevőink kitettsége igen nagy. Többen látják, ha jól csinálják, és többen látják azt is, ha nem tudják beváltani a hozzájuk fűzött reményeket. Ennek vizsgálatához is időre és szakértői elemzésre van szükség. Meg kell nézni például, hogy azokon a területeken, ahol a létszám csökkenése elmarad az országos átlagtól, ott mit tesznek másként. Református szempontból izgalmas az is, hogy a nem válaszolók közül nagy számban voltak Csongrád, Békés, a Nagykunság és a Hajdúság területeiről. Itt ismét történelmi okokat sejtek, ezek azok a területek, amelyek nagyon megszenvedték a 20. század viszontagságait – és ezek nem múlnak el nyomtalanul. Ezért is gondolom, hogy mélységi vizsgálatra van szükségünk, amit nem szabad megspórolnunk.

Érdekesség, hogy a számok alapján az önmagukat reformátusnak valló 30-39 évesek között arányosan mintha nagyobb csökkenés lenne megfigyelhető, mint más korosztályokban.

– Ehhez is szükség lesz a szélesebb körű vizsgálatra, de nagy valószínűséggel ők azok az unokák, akiknek már a nagyszülei sem voltak közel az egyházhoz, vagy nagyon megszenvedték azt a politikai időszakot,

amikor el kellett távolodni a templomtól, a gyülekezettől, az istenhittől. Ott az unokáknál már nem voltak, akik őket a térdükre ültetve mesélték volna a bibliai történeteket, és imádkozni tanítottak volna. Ezt a hiányt megszenvedjük egyházként, és úgy tűnik, mára statisztikailag is kimutatható. Nagy kérdés, hogy akik viszont a rendszerváltás után lettek szülőkké, azok vissza tudnak-e bármit fordítani ezekből a folyamatokból. Az ő megszólításuk, mint a rendszerváltás után felnőtt nemzedéké, kihívás és fontos küldetés számunkra. Ugyanígy célunk az egyházi intézményekben végzetek megszólítása, mert ők összekötő kapcsok lehetnek a megszakadt tradícióláncban. Református egyházunk zsinat-presbiteri elve szerint nemcsak a lelkészek küldetése a megszólítás, hanem különösen nagy hatással tud lenni a környezetére egy keresztyén életét hitelesen megélő egyén vagy család.

Az intézményeink kiemelt területet jelentenek, egyre több az ügynevezett táblacserés szociális és oktatási intézmény, de az újakat is meg kell említenünk: a szeptemberben lezárult Kárpát-medencei óvodafejlesztési programban például 2900 új óvodai férőhely és 450 új munkahely létesült – amelyeken keresztül még többeket érhet el egyházunk. Miért tűnik úgy, hogy mégsem tudott erős alternatívává válni a reformátusság?

– Munkahelyet vagy férőhelyet keresni akár szociális, akár oktatási intézményben, nem egyenlő az evangélium keresésével. A társadalmi feladat átvállalása lehet a mi szándékaink szerint lehetőség arra, hogy az evangéliumot továbbadjuk, és megérintsünk vele embereket, de a valóság az, hogy a szülők elsősorban iskolát keresnek, az idősek olyan nyugalmat, amiben az utolsó éveiket el tudják tölteni – így bízzák ránk a hozzátartozók a szüleiket, nagyszüleiket, az ellátottakat. Aki pedig munkahelyet keres, az elsősorban megélhetést szeretne, és tudnunk kell, hogy kötelességből igen nehéz ráérezni az evangéliumra, és „kényszermunkásból” tanítvánnyá válni. Merem azt mondani, hogy ahol táblát cserél egy iskola vagy egy időotthon, ott ki kell várni azt a futamidőt, amíg megtörténik az áthatás. Ehhez rengeteg lelkipásztori munka kell, és olyan szakmai teljesítmény, amely figyelemre méltó – és e kettőnek együtt kellene járnia. Az intézmények terén a szakmai színvonalat elvárják tőlünk, és a mutatókat törvényi alapon is produkálni kell, de azért is, mert így méltó az egyházhoz. Az már kérdés, hogy azt az üzenetet, amit keresztyénként átadhatunk, van-e hajlandóság meghallani és befogadni. Ezt sem normatívával, sem jól fölszerelt épülettel nem lehet biztosítani. Ezért érdemes még jobban foglalkoznunk belső egyházi kommunikációnkban azzal, miként lesz missziói eszközzé az iskoláztatás és a szociális, a diakóniai munka. Nem szabad rózsaszín

álmokat fűzni ehhez, mert az olyan hiú ábrándokhoz vezet, mintha egyenes arányban lenne az intézmények növekvő száma a gyülekezeti tagok növekvő számával.

Mi az állami támogatás célja, ha nem a keresztyénség létszámának megerősítése?

– Az állami feladatot ellátó egyházi intézményeknél a feladatellátás biztosítása. Az egyházi működési támogatás esetében az az alaphelyzetünk, hogy az egyházak kárpótlása az 1990-es években részlegesen történt meg. A visszaadható épületeket, illetve a vissza nem adható épületekért fölszámolt kárpótlási összeget járadékként megítélte a magyar országgyűlés, erről törvényt hozott. Ugyanakkor a II. világháborúig az egyházi intézményeket és gyülekezeteket működtető javakat, eszközöket, földeket teljes egészében soha sem kárpótolta a magyar állam. A templomaink felújításánál pedig sokszor az a helyzet áll fenn, hogy nincs olyan működtető tőke, amely a korábbi évszázadokban természetes volt. Ezért segít az állam tehetségéhez mérten – felekezettől függetlenül – a közös értékek megújításában.

Ebben a kontextusban mit jelent az egyéni adakozás?

– Elsősorban áldozathozatal. Az áldozathozatal mindig ott jelenik meg, ahol jelentkezik valami szükség. Ebben nagyon szép tapasztalat az, amikor egy-egy ügy mentén a gyülekezeti tagok összefognak, és közös felelősségüknek érzik közösségük gyarapítását. Ilyenkor megmutatkoznak olyan tartalékok, amelyek korábban nem. Közben elmondható, hogy ha az ember azt tapasztalja, nincs szükség az ő áldozathozatalára, mert valahogy, például állami, pályázati vagy községi házi segítséggel, megoldódik a helyzet, akkor nem is mutatkozik meg az önrő.

Ez elvezet a politikai keresztyénség témájához, amellyel kapcsolatban szintén sok kritika éri egyházunkat. A múlt bétéen megjelent elemzések a fogyatkozó létszámok okát is ebben látják.

– A politikai keresztyénség eltávolító erejét nem tudnám olyan súlyos és nagy számmal értékelni, mint amekkorát csökkent az adatok alapján egyházunk létszáma. Nem tudnám kizárólag ennek felróni a 40 százalék nem válaszolót sem. Nagyon olcsónak tartanám a politikai keresztyénségre fogni azt, hogy így állunk. Ez is lehet egy komponens, de nem spórolhatjuk meg a szembenézést a saját felelősségünkkel. A politikai keresztyénség veszélyét leginkább a sajátjaink lelkiületének rombolásában látom, amikor a bibliai fogalmak, hitvallások

tartalmak kiürülnek vagy a hitelük csorbul. Minden egyházi eseményen megszólalónak el kellene gondolkodnia azon, hogy egyáltalán mit jelent keresztyénnek lenni és miben áll a Krisztus követésének, az *imitatio Christi*-nek a feladata. „A maga módján keresztyén” közéleti megszólalónak két csábító út kínálkozik. Az egyik a redukált keresztyénség-fogalom kísértése, amiből hiányzik a Krisztus lelkiületét megélő közéletiség, és marad egy csökkentett, leegyszerűsített, közhelyes megvalósítás. A másik veszély a szelektív keresztyénség hirdetése, amely önkényesen válogat a keresztyén értékek tárházából, de nem akar a teljes Szentírás összefüggésével számolni. A redukált és a szelektív keresztyénség szavai mindig elvesznek abból az érzésből, hogy Isten a tenyerén hordoz bennünket.

Néhány hete bejárta a magyar sajtót is Tomáš Halík prágai katolikus teológus, vallásfilozófus a Lutheránus Világszövetség nagygyűlésén elhangzott beszéde, amelyben így fogalmazott: „A múlt iránti nosztalgia, az egyház és az állam házasságának visszasírása megfosztja jövőjétől az egyházat. Ha az egyház kultúrharcba bocsátkozik szekuláris környezetével, mindig vesztesen és eltorzulva kerül ki belőle.”

A mostani számok tükrében az utóbbi években rossz utat választottak Magyarországon a történelmi egyházak?

– Azt gondolom, hogy egyszer el kell válnia a búzának az ocsútól. A keresztyénség a kezdeti időszakról, az őskeresztyénség korszakától kisebbségben volt – mert van, ami nem kultúra kérdése. A teremtés rendje nem egy kultúra kérdése, hanem hitünk szerint az, hogy a teremtő Isten rendjébe simulunk bele, és azzal megbékélünk, azt elfogadjuk. Ez nem valami opportunizmus, hanem annak a komolyan vétele, hogy ez a világ egy Isten által teremtett világ, a magától Istentől elrendelt törvényszerűségeivel. Ezért lesz fontosabb kérdés az, hogyan megyünk tovább. Nem a kultúrát kell fenntartani, hanem a Szentírásban meghatározott isteni elvárásnak kell megfelelnünk. A keresztyénség már sokszor ragadt a kultúrkeresztyénségben, és ezzel devalválódott. A keresztyénség teremthet kultúrát, ezt már bizonyította is, de a kultúra nem biztos, hogy elvezet a keresztyénségig. Nem szabad összekevernünk ezt a kettőt, mert nem mindegy, mit képviselünk. Péter és János is erre hívják fel a figyelmet az Apostolok cselekedetéről írott könyv 4. és 5. fejezeteiben: a Jézus nevét gyógyító erővel kimondókat el akarták hallgattatni, de ők azt mondták, „nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk” (ApCsel 4,20), majd a tanúság-tilalomra újra kijelentették: „Istennek kell inkább engedelmeskednünk, mint az embereknek.” (ApCsel

Népszámlálás
2022

5,29) Ez a lekipásztori hitelesség nagy titka: meg kell fogalmaznunk és képviselnünk kell az evangéliumi állandót – de úgy, hogy az ma is érthető legyen.

Volt olyan elemző, aki úgy fogalmazott, a jelenlegi tendenciák folytatásával a reformátusság 2072-re elfogy. Az érthetőség jegyében hogyan változtatható, fordítható meg ez a folyamat?

– A 2001 és 2011 közötti sokkoló csökkenéshez képest a mostani számok kedvezőbbek, ez alapján komolyan lelassulhat a reformátusok fogyatkozása. Azért, hogy ez a folyamat megálljon, sőt megforduljon, tudatosan tennünk kell. Mindenekelőtt koncentráljunk arra a lényegre, ami az egyház sajátja, amit az egyház helyett senki sem tud elmondani, elvégezni. Nekünk az Isten Igéjét kell hirdetni, és lehajolni ahhoz az esethez, akinek nemcsak teste van, hanem lelke is, vagyis az egész embert kell óvni és az élet egészét gyógyítani. Keresztyén életünk elvilágiasodása ellen és az egészséges életért, az egyházi autonómia fenntartásáért azzal tehetjük a legtöbbet, ha odafigyelünk a világiasság beszüremkedésének korszakában a szűrőkre. Szűrjük meg a működésünket, életünket az Isten Igéjén tájékozódva, és a Szentlélek által megújult értelemmel, vagyis gondolkodásunkban szabjuk magunkat Jézus Krisztushoz. Tendenciafordító lehet, ha magunk is átgondoljuk: Őröm-e az egyház sajátosságát magamban? Őröm-e értelmemben, ítélethozatalaimban, cselekedeteimben? Pál apostol kérlel: ha rossz igazodási pontnál vagytok, változzatok meg, és igazodjatok Krisztushoz! (Róm 12,1-2)

Egy korszakhatárral is szembesített bennünket a népszámlálás: a 9 millió 603 ezer jelenlegi magyarországi lakosból 5 millió 400 ezren nem definiálták önmagukat vallásosként. Így először fordult elő, hogy 50 százalék alá csökkent az önmagukat vallásosnak mondók száma.

– Ez mindenképp megkérdőjelezi a keresztyén Magyarország illúzióját. Az egyházban élők, gyülekezeteket ismerők már hosszú ideje látjuk a világiasodó tendenciákat. Úgy tapasztalom, ez leginkább a temetéseknel vehető észre, hiszen egyre nő a polgári szertartást választók száma. Ez mindig is egy józanító adat volt a pályám során, mert elgondolkodtató, hogy az emberi élet végén milyen módon adjuk meg hozzátartozóinknak a végtisztességet. A gyászunkban alapvető kérdés, mi történik azzal, akit szerettünk és már nincs velünk – amikor itt nem ébred föl az Isten-kapcsolat valósága és az igei vigasztalás igénye, az jelzés értékű. Sok egyházi, közösségi alkalmunk olyan, mint egy fesztivál, ahol nem a lelki tartalom a fontos, hanem a körítés. Csupán a felszínes egyháziasságot tápláló módon nem mehetünk tovább. A feladatunk, megtalálni azt az utat, amellyel betöltjük egyházi

küldetésünket, de úgy, hogy ne kísértsen meg bennünket a hatalmi keresztyénség, hiszen kényszerből nem lehet hinni, a hitünk ajándék.

Mik lehetnek ennek az első lépései?

– Egyre inkább meg kell találnunk azokat a formákat, megközelítési módokat és új műfajokat, amelyek a ma emberéhez tudják közelebb vinni azt a felbecsülhetetlen értéket, amit az evangélium jelent. Szükség van a szakembereinkre, például a Debreceni Református Hittudományi Egyetem Szociáletikai és Egyházzsociológia Tanszékére, hogy értelmezni tudjuk a számokat, és aztán megfogalmazhassuk a konkrét cselekvési irányokat. Sajnos vannak olyan területek, ahol az egyház csak formálisan végzi a dolgát, gyengék vagyunk például a családlátogatásokban, a személyes kapcsolattartásban, és sokszor gyűléseink is csak formalitások, ahol minden kipipálható, de tartalmi értéke csekély. Formálissá válnak azok a tanácskozások, ahol tulajdonképpen nem dől el semmi. Formálisak azok a szabályok, amelyekről tudjuk, hogy úgysem lesz következményük. Sok apró dolog, strukturális probléma van, amelyek külön-külön nem indokolják a csökkenés számait, de ezeken is változtatnunk kellene, hogy biztosítsuk az egyház komolyságát, és megmutassuk, hogy ez nem valamiféle gittegylet, ahol rugalmasan vagy akár testreszabottan változnak a szabályok. Egyelőre sok az olyan banánhéj, amelyeken elcsúszunk. Van, aki nem mondja ki hangosan, de látják, és ez kontraproduktív. Ezek felismerése és tartalmassá tétele jó kezdet lehet a változáshoz.

Mindezekkel együtt az élő hit továbbra sem lesz mérhető kategória. Mi mutathatja meg a változást?

– A magvető példázatában is szerepel, hogy a jó földbe hulló magok közül van, amelyik „százannyit, a másik hatvanannyit, a harmadik harmincannyit” termett. De nem attól, mert más volt a művelési technika, hanem azért, mert az elvetett mag természete, hogy különböző módokon sokszorozódik meg. A hit nem egyenletesen fejlődik. Az ember hitéletében vannak hullámlások, vannak nehezebb időszakok és vannak magaslatok is, de ez így van rendjén. Hálát kell adnunk azért a közel 944 ezer emberért, akik kinyilvánították a reformátusságunkhoz tartozásukat. Legelőször annak a módját kell megtalálnunk, hogy érezzék: nekünk fontosak, várjuk őket a gyülekezeti közösségekbe, az istentiszteletekre, és nálunk otthonosan érezhetik magukat Krisztus megváltottjaiként.

Farkas Zsuzsanna
ttr.hu

Lelkipásztorokról Balatonszárszón

Az előző számban már olvashattak egy összefoglalót a szárszói konferencián tárgyalt témakörökről, ezért csak arról az előadásról szeretnék részletesebben beszámolni, mely leginkább a lelkipásztorokkal kapcsolatos.

A Zsinat a 2023-as esztendő a lelkipásztorok évének nyilvánította. A meghívottak között volt gyakorló lelkipásztor, Csűrös András, gyömrői lelkipásztor, Szabó Botond teológushallgató, valamint Bor Imre a Dunamelléki Egyházkerület főjegyzője, aki egyben a Magyarországi Református Presbiteri Szövetség elnöke is. Volf-Nagy Tünde újságíró kérdezte a vendégeket, többek között arról, hogy *milyen a jó lelkipásztor és milyen lelkipásztornak lenni 2023-ban.*

A válaszok előtt egy közvéleménykutatás eredményét közölte, mely arra volt kíváncsi, hogy mit tartanak a legfontosabbnak a lelkipásztorokkal kapcsolatban. A válaszolók 20%-a az *őszinteséget*, 19%-a az *elfogadást*, míg a dobogó harmadik fokára a *bitelesség* került.

Csűrös András tömören fogalmazott, vagyis polihisztornak „kell” lennie, mert nagyon sokrétű a feladat. Együtt kellene minden szükséges dologhoz értenünk, mert ez csapatmunka is. De azért nem kell olyannak lennie, mint a jó filozófusnak, aki a végén még a mérget is beveszi. Úgy véli, nem rossz az, ha több mindenhez értünk, mert szükség van erre, de a református egyház felépítéséből adódóan mégsem ennek kellene a valóságban lennie. Együtt kell minden szükséges dologhoz értenünk, mert ez csapatmunka is.

Bor Imre hozzátette, fontos, hogy a csapatnak, a gyülekezetnek, mint bármely más szervezetnek, kell, hogy legyen egy vezetője, és ez mindig a lelkipásztor feladata, nem mondhat le erről. Fontos, hogy ismerje képességeit azoknak, akiknek feladatokat ad, de a szükséges hozzávalókat is biztosítsa hozzá.

Hogyan történik az elhívás a lelkipásztori szolgálatra? Lehet, hogy többen is vagyunk elhívottak, csak nem ismerjük fel?

A teológushallgató személyes tapasztalatára hivatkozva, elmondta, hogy vannak személyek és gyülekezeti hatások, melyek az emberi oldala az elhívásnak. De ami igazán ezt megerősíti, az már egy kicsit megmagyarázhatatlan, kicsit misztikus is, de ez a Szentlélek munkája.

Csűrös András hozzátette, hogy ez a kérdés nem csak a pályaválasztás elején aktuális, hanem jó erre többször visszagondolni. Egy nehéz helyzet, sikertelenség, kiegész közeli állapot is újra előhozhatja ezt a kérdést. Valóban elhívott vagyok? Valóban Isten hívott el? Az igei megszólítás mindig meg kell,

hogy ezt erősítse a lelkipásztorokban. De ne felejtjük el, nagyon fontos az is, hogy nem csak a lelkészeknek, de a gyülekezet tagjainak is szükséges az elhívás, mert sokrétű a feladat.

Főjegyző úr azt osztotta meg a részvevőkkel, hogy ő miért nem lépett erre a pályára. Elsőként az volt az akadálya, hogy felnőtt volt, már a negyvenes éveiben járt, amikor megtért, de ennek ellenére gondolkodott azon, hogy jelentkezik a teológiára. Viszont mérnökként belátta, hogy nincs az az iskola, ami meg tudná tanítani vele a héber, görög és többi szükséges nyelveket... Hálás Istennek, mert így is megtalálta a feladatokat az egyházban.

A következő kérdést személyesen Szabó Botondhoz intézte Volf-Nagy Tünde és arról érdeklődött, hogy a teológia, mennyire tudja felkészíteni a hallgatókat arra, hogy lehetőleg egy „kész” lelkipásztor lehessen, aki majd egy gyülekezetet fog vezetni. Ő úgy látja, hogy a teológia nem képes erre, de véleménye szerint nem is szükséges. Nem a teológia fogja alkalmassá tenni, hanem Isten. Hozzátette azt is, hogy Isten nem mindig az alkalmasokat hívja el, hanem az alkalmatlanokat teszi alkalmassá. Az a közösség, amelyben együtt vannak a tanulmányi évek alatt, már egyfajta felkészülés a gyülekezettel való közösség megélésére.

A tökéletes lelkész képe sokakban ott él, mint elvárás. Mennyire kell tökéletesnek lennie egy lelkipásztornak? Legyen bármilyen jó is egy lelkész, attól még nem tökéletes, de nem is kell annak lennie, mert nem is tud az lenni. Ezt ne is várjuk tőlük. Le kell vetközni a tökéletesség hazugságát!

Számomra az egyik legfontosabb kérdés hangzott el a kérdező részéről, ami már túllép a gyülekezeti közösségen, és mindenkit kellene, hogy foglalkoztasson, mert nem lehet kikerülni a választ. Nem újszerű ez a kérdés, de mindig időszerű. *Mennyire kell, egy lelkipásztornak aktuálisnak lenni a mindenkori változásokat figyelembe véve, akár a közéleti témákban, és mennyire várja el a gyülekezet, hogy a lelkész reflektáljon, vagy útmutatást adjon?*

A világ folyamatosan változik, az evangélium viszont változatlan. A valóságot nem lehet figyelmen kívül hagyni. Figyelemmel kell lenni a változásokra. Nem szabad elfelejtenünk azt, hogy nincs olyan területe az életnek, ami felett ne Jézus lenne az úr. Nincs ilyen terület! Mindenben az Ő választát és igazságát kell keresni, mert Isten ígéje, kijelentése elégséges arra, hogy a válaszokat megtaláljuk.

Mi a helyzet a valósággal? Hangzott el a következő kérdés. Hiszen egy gyülekezet minden esetben heterogén, sok területen különbözőek a vélemények.

Megoszthatja a gyülekezetet, ha a lelkésze közéleti témákról nyilatkozik, vagy esetleg részese annak?

A fiatal, de már tapasztalt Csűrös András kiemelte, hogy nem véleményt kell formálni, hanem az ígét kell hirdetni, ami majd formálja a véleményt.

Fontos, hogy a közélet nem egyenlő a pártpolitikával, hangsúlyozta Bor Imre is. A közélet a közösség élete, aminek mi is része vagyunk. Van véleményünk, sőt kell is hogy legyen. Ha nem csak mondjuk, hogy ismerjük Krisztust, hanem követjük is, akkor pontosan kell tudnunk válaszokat adni, mert a Bibliából megkaptuk a különböző helyzetekre az útmutatást.

A lelkipásztoroknak és a gyülekezet tagjainak is gyakran feltett kérdés, itt is elhangzott, *hogyan lehet a fiatalokat megszólítani?* Egy fiatal teológusnak, vagy fiatal lelkipásztornak ez esetleg könnyebb, mint az idősebb lelkészeknek?

Szabó Botond fiatal kora ellenére úgy látja, hogy nem szabad kisajátítani a fiatalokat a fiatal lelkipásztoroknak. Igényt tartanak az idősebbek tapasztalataira, és a fejlődéslektan felől megközelítve is ez a tapasztalat.

Volf-Nagy Tünde napjaink kapcsolattartási lehetőségeiről is kérdezte Csűrös Andrást, mivel ő vezeti a „Hiszed vagy sem” című blogot, ahol bárki tehet fel kérdéseket. Ehhez kapcsolódva a lelkész elmondta, hogy helyzetet kell először teremteni ahhoz, hogy kérdezzenek, vagy eljöjjenek a templomba. Az emberek tele vannak problémákkal, és ezekről beszélni kell velük, minden korosztályt beleértve.

Az is fontos kérdés volt, hogy a lelkipásztorok mellett mi a felelőssége a gyülekezeti tagoknak abban, hogy létszámban bővüljenek a gyülekezetek?

Gaál Sándor esperes úr szépen és lényegretörően (az előző napon) kifejtett véleményét felidézve, Bor Imre is egyetértett azzal, hogy tudomásul kell venni, a népegyházi létünk meggyengült, ezért szükség van a hitvalló egyházra, mert ma már nem születnek bele a gyülekezetekbe a fiataljaink, ahogyan régen. A hitvalló egyház létrejötté pedig az egész gyülekezet felelőssége.

A beszélgetés végéhez közeledve, végül elhangzott az a kérdés is, amelyről talán a legkevesebbet tudnak az emberek, sok esetben a gyülekezet tagjai is alig. *Hogyan élnek a lelkipásztorok?* Van egyáltalán a társadalomnak valami reális elképzelése erről?

Ha jó egy lelkipásztor, és szereti a gyülekezetet, sok esetben akkor is csak azt fogalmazzák meg, hogy sokat dolgozik, de részleteiben nem biztos, hogy tájékozottak, mondta Csűrös András.

Főjegyző úr egy igen gyakori tapasztalatot osztott meg a hallgatósággal, mikor elmondta, az előadására készülve megkérdezte egykori csoporttársaitól, akikkel tartja még a kapcsolatot, hogy mondják már el, mit is tudnak arról, hogyan élnek a lelkipásztorok?

Egy kivétellel, nem is válaszoltak, az egy válaszoló pedig, azt mondta, hogy sejtelve sincs róla.

Hogy mi a legnehezebb egy lelkipásztor életében, azokból néhány dolgot kiemelve hallhattunk. A túlzó elvárás sokaktól, aztán a magárahagyottság, sok esetben a magányosság. Többeknek a nehéz megélhetés is gondot okoz. Nagyon kimerítő az ünnepek. A betegek és gyászolók vigasztalása, valamint a temetésekre való készülés. Temetés után hittanórát tartani. Reménytelen és bizonytalan helyzetekben biztos isteni vezetést adni. Sok nehéz helyzet is megelőzhető lenne, és tehermentesebbé tenné a gyülekezetek és a lelkipásztorok közötti kapcsolatot, ha megfelelően választanának lelkipásztorokat a gyülekezetek, de a lelkészeknek is jó tájékozódni arról, hogy hová és miért hívja meg egy gyülekezet.

Volf-Nagy Tünde megköszönte a meghívottaknak a beszélgetést és befejezésként szembesítette a hallgatóságot azzal, hogy „ilyen ez a papszakma”...

Péntek István
presbíter

Imhol vagyok

„Kit küldjek el?” - Ma újra hallom hangod,
Tündöklő trónon ülő Égi Felség!
És pártos szívem megre meg szavadtól,
Mert jól tudom, hogy nincs jogom maradni.
Már azt se mondhatom - Jeremiással -,
Hogy ifjú voltam miatt nincsen merszem.
És ajkam sem dadog. Homlokom ércből.
Elmémet ígéd tiszta fényessége
Egész betölti. Szilárd bizonyosság
Köt hozzád. Küldetésem rendületlen.
Most mégis - engedetlen szolga módján -
A Jónás útján indulnék, mogorván,
S megalkudván, semmint hogy Ninivébe,
A nagy városba, mely oly ismeretlen,
Miként a holnap rejtett, barna titka.
...Segíts, Uram, kimondanom a választ:
Imhol vagyok. Megyek Ó, küldj el engem!
(Gerzsenyi Sándor)

TEREMTÉS HETE 2023

„Áradjon a törvény, mint a víz, és az igazság,
mint a bővizű patak!”
(Ámós 5,24)

A hőmérsékleti átlagok rendszeres mérése és feljegyzése óta az elmúlt évtized nyarai egyre melegebbnek bizonyultak. A kánikula egyre hosszabbá váló periódusaiban egészen biztosan megtapasztalhattuk, hogy milyen a melegben hűsítő és szomjoltó víz után sóvárogni, milyen felhevült fejjel és tagokkal enyhülésért epedezni, milyen ragacsos verejtékkel borítva megtisztulás után vágyakozni. Az extrém külső körülmények hirtelen rávilágítanak tehetetlenségünkre, kiszolgáltatottságunkra, saját erőink végességére – ugyanakkor megajándékozottságunkra is: ha szükségleteinknek megfelelően tiszta vízhez jutunk, emberi méltóságunk billen helyre. A víz számos bibliai képben a helyreállító igazságosság megjelenítője, többek közt idei mottóinkban is.

A nemzetközi Season of Creation 2023-as igeszakasza Ámós próféta könyvéből származik. Az 5. fejezet alcímeinek kontextusát az egyre szűkülő fókusz jellemzi, a környező népek tablójától Izrael vétkéig, Izrael vétkének részletes taglalásán keresztül a legsúlyosabb bűnig, az Istentől való elfordulásig – ezt az egyre élesedő közelképet törli el és vázolja újra Isten ítélete, az áradó víz. Isten megítéli Izrael szomszédait ellenséges magatartásuk és kegyetlenkedéseik miatt, de megítéli Izraelt is, mégpedig a törvények be nem tartása miatt, a korrupció miatt, a szegényekkel való szolidaritás hiánya miatt, illetve az indokolatlan fényűzés miatt. A lélek nélkül bemutatott áldozat ítéletet von maga után (Isten rá sem tekint a békeáldozatra) – énekestül, lantzengésestül elmossa a törvény és az igazság mindent magával ragadó áradása. Az üres frázisok, a cifra dallamok egy szempillantás alatt, nyom nélkül tűnnek el a színről.

Ámós leírása alapján szinte magunk előtt látjuk, ahogy felhalmozódik az értéktelen és újra nem hasznosítható hulladék (a tisztátalanság, az istentelenség, a bálványimádás), Isten ítélete azonban minden feleslegessé vált törmelék, minden mozdíthatót elsöpör. Ennek a pusztító erejű indulatnak az árán nyerhet csak megtisztulást Izrael népe. A víz kivételes ereje nemcsak magával ragad mindent, nemcsak eltünteti a romokat, hanem egyszersmind tisztává is tesz, megteremti az új, a korábbi vétkek és tévelygések terheitől megszabadított kezdet lehetőségét. A sivatagos területeken az ún. vádik olyan időszakos vízfolyások,

amelyekben a téli bőséges esőzések után van csak víz, akkor azonban a víz ereje magával ránt mindent, ami a mederben felhalmozódott. A korabeli zsidóság ezeket a vízvájta árkokat szemétlerakóként is használta, tudván, hogy a nagy mennyiségű lezúduló tavaszi csapadék jó szolgálatot tesz: megszabadítja a környezetet minden hasznavehetetlen/újrahasznosíthatatlan lomtól. A haszontalan és tisztátalan tárgyaktól való megszabadulásnak súlyt ad, hogy az összetört aranyborjú darabjait is egy ilyen vádiba hajítják be (2Móz 32,20) – várva az Isten által adott áradó víztömeg újrarendező, az eredeti viszonyokat helyreállító erejére.

A víz dinamizmusa a csendes nyugalomtól a pusztító áradatig ível, különböző cselekvést, létezést, történetet kifejező igék kapcsolódnak hozzá: olykor cselekvő szubjektum, olykor létező nagyság, máskor valamilyen periodikusan ismétlődő természeti jelenség kifejeződése. A víz Isten kétarcú eszköze: egyszerre áldás és átok, szárazság idején az új élet garanciája, a szenny és a piszok elhatalmasodása esetén a tisztaság szavatolója, ajándék és kegyelem, ugyanakkor a heves áradások, tengeri viharok idején a káosz, a pusztítás kérelhetetlen erői is megmutatkoznak benne, a büntetés hordozója is lehet.

Az ámószi igeszakaszban egyszerre érvényesül a minden rosszat elsöpítő, tönkrezúzó áradás, a tisztítás és a helyreállítás motívuma. Isten fékezhetetlen haragiaként kiárad a törvény, és a folyamat a sodrás intenzitásában igazságossággá válik. A költői forma (parallelismus membrorum) az áradó, hömpölygő víz kétféle azonosítását mutatja meg, egyrészt az általánosabb értelmű áradó vizet a törvénynek felelteti meg, másrészt a speciálisabb jelentésű (bővizű) patakot az igazságosságnak.

A költői kép egyrészt pontosító, másrészt fokozó jellegű: a törvény kiáradása elválaszthatatlanul összekapcsolódik az igazságosság szétterjedésével, ugyanakkor az igazságosság a törvény valódi, az áradás dinamizmusában kibontakozó értelme.

A bővizű patak képében a megtartó, éltető erő, a folyamatosság biztonsága, a határok egyértelmű kijelölése is megragadható, tovább értelmezhető motívum. Víz nélkül nincs élet, de állandó változás nélkül sincs: a megfelelő tempóban hömpölygő víz öntisztulásra képes, így tudja folyamatosan részeltetni magából a vízre szomjúhozó élőlényeket. Minden körülmény között szükség van rá, de ahhoz, hogy legyen, körforgásban kell lennie – halmazállapota is szüntelenül változik: ahol összegyűlik, onnan elpárolog, ahonnan elpárolog, oda újra lezúdul, megragadni, egy helyben tartani, megőrizni,

tulajdonolni (és főként eközben tisztán tartani) nem vagyunk képesek, kicsúszik, kifolyik a kezünk közül (illetve önkéntelenül is folyamatosan párologtatjuk, kiválasztjuk).

Az igazságosság a prófétai képben hasonló a vízhez: nélküle nem létezik jól működő társadalom, ugyanakkor megfoghatatlan, (a törvénnyel szemben) rögzíthetetlen, az emberek kapcsolataiban bontakozik ki folyamatosan, ettől a folyamatszerűségtől pedig nem tudunk elvonatkoztatni, állandó odaadást és odafigyelést, energiát igényel, hogy az áramlás fennmaradjon.

A Teremtés hete programsorozat az idei évben arra buzdította a gyülekezeteket, hogy gondolkodjanak el a víz és a teremtett létezők közti igazságosság összefüggéseinek sokrétűségén, és imádsággal, cselekvéssel és bölcs figyelemmel legyenek résztvevői az ámoszi igazság-patak áradásának.

Szűcs Kinga
teremtesunnepe.hu

Mindenek Teremtője, a te szeretetközösségedből hatalmas folyamként tört elő az élet, és jött létre az egész kozmosz. Itt, a túlradó szeretetnek Földjén az Ige testté lett, és az éltető vízzel együtt elindult békét és igazságot hirdelve az egész teremtés számára.

Te hívtad az embereket, hogy műveljék és őrizzék kertedet. Minden teremtménnyel helyes kapcsolatba helyeztél minket, de mi nem hallottuk meg a Föld kiáltásait és a legsebezhetőbbek kiáltásait. Megtörtünk a szeretet áramló közösségét, és vétkezünk ellened azszal, hogy nem óvtuk az élet feltételeit.

Siratjuk fajtársaink és élőhelyeik elvesztését, gyászoljuk az emberi kultúrák elvesztését, a kiszorított és elpusztított életekkel és életfeltételekkel együtt, és fájjaljuk a látványát a halál, háború és erőszak gazdaságának, amelyet magunknak és a Földnek okoztunk.

Nyisd meg a fülüinket a te teremtő, békéltető és fenntartó Igédre, amely a Szentírás és a teremtés könyvén keresztül szólít meg minket. Áldj meg bennünket újra életet adó vízzel, hogy a Teremtő Lélek engedje, hogy az igazságosság és a béke áramoljon szívünkben és áradjon az egész teremtésbe.

Nyisd meg szívünket, hogy befogadjuk Isten igazságosságának és békéjének élő vizét, és hogy megosszuk azt szenvedő testvéreinkkel, a körülöttünk élő teremtményekkel és az egész teremtéssel.

Áldj meg minket, hogy egységben legyünk minden jóakarató emberrel, hogy Isten igazságosságának és békéjének élő vize, mint sok-sok patak hatalmas folyamává váljon az egész Földön. Annak nevében, aki azért jött, hogy evangéliumot hirdessen az egész teremtésnek, Jézus Krisztusért. Ámen

Csiha Kálmán: Fény a rácsokon

„Életem a rácso és fények világa volt. A rácsoké, amelyek a földből nőttek, s amelyeket gyűlöletből, haszonlesésből, lélekárulásból, hiszékeny emberek félrevezetéséből, megfélemlítéséből ácsolt egy magát egyedül megmentőnek nevező ideológia. A rácsoké, amelyek a Keleten előre elkészített sablon szerint nemcsak börtönajtókat zártak le, hanem országokat tettek börtönné. A rácsoké, amelyeknek az volt a hivatásuk, hogy átnőjenek időn és lelkeken, s engedelmes fogollyá tegyék a térben szabadon mozgó embereket is. A rácsoké, amelyek hivatva voltak Isten helyett megítélni „a szív rejtett indulatait” is, amelyek behatoltak az otthonokba s növekvő hegyükre tűzték az agy szürkeállományát, s ha kellett, a kivégzett lelkiismeret utolsó cefatait is. [...]

De életem a fények világa is volt. A fényé, ami egy szép gyermekkor emlékéből most is visszasüt. A fényé, ami ajándékképpen hullt egy családra, ahol hittek Istenben, az örök életet szerző Jézusban. A fényé, amely sötét napokban a lelkembe költözött elvehetetlenül és kizárhatatlanul, amely széppé tett egy szegény küzdelmes ifjúkort, amely a legsötétebb börtönrácsokon is áttündökölt.

A rácso a földből nőttek, a fény az égből jött. A magasság, a hatalom, a tiszta jószág s az örök új erő: Isten volt benne. A rácso világában ez a fény mentett meg, nem engedte átnőni a rácsokat a lelkemen.

[...] Be kell vallanom, hogy valójában soha nem éreztem magam fogollynak. Mert fogollyá nem az lesz, akít rácso mögé zárnak, hanem akinek átnőnek a lelkén a rácso. De aki tudja, hogy van valaki, aki minden rácsonál hatalmasabb és hozzá kötődik és Tőle kap erőt, azt fogollyá tenni nem lehet soha.”

A Sarkad-Belvárosi Református Egyházközség
időszakosan megjelenő lapja

Szerkesztő-bizottsági tagok:

Dr. Koncz-Vágási Katalin és Koncz Zsolt lelkipásztorok

Dr. Taybani Jamal gondnok

Péntek István presbiter és Zánóc István

Felelős kiadó: az egyházközség elnöksége

5720 Sarkad, Veress Sándor u. 15.

Telefon: 20/429 – 1285

E-mail: sarkad-belvaros@reformatus.hu - Web: www.reformatus-sarkadbelvaros.hu
www.facebook.com/Sarkad-Belvárosi-Református-Egyházközség

Csapatépítő napok

A Magyar Református Szeretetszolgálat szervezésében 2023. szeptember 11-én egy régebbi, a vírusjárvány előtti programot hívott újra életre, amely a *Diakóniai Piknik* nevet viseli. Debrecenben, a SZUSZ Parkban került megrendezésre az esemény. A rendezvényközpont hatalmas területen fekszik, mégis a hely szűkösebbnek bizonyult, mint azt a szervezők gondolták. Nagyon sokfelől érkeztek a diakóniai intézményekből, és ekkor már többeknél javában főtt valami az üstökben, bográcsokban. Végül mindenki megtalálta a helyét, hiszen sok jó ember találkozhatott itt egymással.

A nap nyitányaként igei gondolatokkal köszöntötte az egybegyűlteket ft. dr. *Fekete Károly* a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke, majd *Cibere Károly* a Magyar Református Szeretetszolgálat vezetője tartotta meg köszöntőjét. Mind a ketten kifejtették mennyire fontos a Magyarországi Református Egyháznak a szeretetnek a tevékeny cselekvésben megnyilvánuló jelenléte, amelyet azok a szakemberek, intézményi dolgozók képviselnek, akik itt is jelen vannak.

A délelőtti hátralevő részében a főzés és együttlét mellett lehetőség volt csapatjátékban való részvételre, valamint a tombola is nagy sikernek örvendett. Mindenki türelmesen kivárta a sorát, míg megkapta a szelvényét, amellyel értékes nyeremények birtokosa lehetett. Az idő hamar elrepült, a bográcsunkban megfőtt a finom pörkölt, melyet mindenki jóízűen elfogyasztott.

Itt fogalmazódott meg még erőteljesebben az intézmény vezetőjében az a gondolat, hogy kell egy ilyen alkalmat szervezni csak a magunk, vagyis az intézményünk dolgozói számára is. Erre szeptember 20-án került sor. Bár az idő a szomorúbb arcát mutatta, de eső nem esett, így bátran elindultunk *Szanaszug* felé, ahová ezt a csapatépítő napot szerveztük. Először egy kb. negyvenöt perces hajókázásra mentünk, és az őszbe forduló táj szépségeiben, valamint a Körös megkapóan varázslatos világában merülhettünk el néhány pillanatra. Jól esett a lelkünknek ez a kis hajókázás, a víz csobogása, zúgása, és persze jó volt a társaság, sokat nevettünk, beszélgettünk.

A partra visszatérve intézményvezetőnk *Nettyéné Bajkán Viola* közös játékokra: sorversenyre hívott minket. A felnőtt ember sok esetben nem szívesen játszik, mégis az első feladat után mind gyermekekké váltunk, és nyerni akartunk. Nevettünk, mókáztunk, szurkoltunk egymásnak. Úgy eltelt az idő, hogy fel sem tűnt, elérkezett a dél. A pörkölt mellett aztán megint jókat beszélgettünk, zenét hallgattunk,

némelyek megtalálták a csocsóasztalt, és kisebb bajnokságot rögtönöztek. Előkerültek régi slágerek, közös emlékek, és a mindennapok dolgait is meg lehetett itt egymással beszélni, egészen másképpen, mint odahaza.

Mindkét nap feledhetetlen volt. Rengeteg kép született, ám valójában az a fontos, hogy belül mit őrzünk meg e napokból, mit tudunk átmenteni a mindennapok küzdelmeibe, s mennyi erőt adott nekünk a szolgálatunk során.

Hálaadó alkalmak

A Körösladányi Református Általános Iskola elindulásáért tartott hálaadó, tanévkezdő istentiszteleten, 2023. szeptember 4-én, Igét hirdetett ft. dr. *Fekete Károly* a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke. Ünnepi beszédet mondott *Kovácsné Farkas Zsuzsanna*, a gyülekezet lelkipásztora. Az Egyházmegyéből, sőt azon túlról is érkeztek meghívott vendégek, de megtisztelte jelenlétével a rendezvényt *Zalai Mihály* a Békés Vármegyei Önkormányzat elnöke, valamint *Kardos Károly* a város polgármestere is, aki támogatásáról biztatta a gyülekezetet, az újonnan induló iskolát, melynek épületét is ők ajánlották fel a gyülekezet számára.

A köszöntések és a gyermekek műsora után az ünneplő gyülekezet megtekinthette a szépen kialakított iskola épületét, amely otthonosságával és újdonságával mindenképp elvarázsolja majd az ott tanuló gyermekeket. A hálaadó délután szeretetvendégséggel zárult.

A körösladányi gyülekezet minden év októberében, vagyis a Reformáció havában, koncertet szervez, mely egyre népszerűbb. Ebben az évben a Magyar Állami Népiegyüttes vezetője, *Pál István „Szalonna”* és bandája volt a meghívott előadó. Különös élmény a templomban népdalokat, népi énekeket hallgatni. Megrázó volt, ahogy a koncert nyitányaként minden hangszer nélkül az együttes énekesnője egy, az aradi vértanúkra emlékező korabeli népi éneket énekelt el, hiszen épp október 6. volt.

Hagyományaink, közös kincsünk őrzése mindannyiunk feladata. Ezt emelte ki megnyitójában *Kovács Tibor*, a körösladányi gyülekezet lelkipásztora. A népdalokkal főként Erdélyt és a Felvidéket járhattuk be, de hallottunk olyan népzénét is, amelyet a Kárpát-medence több helyén is játszanak más-más variációban.

A koncert végén közös éneklésre hívott minket az együttes vezetője, aki nemcsak virtuóz módon játszott a hegedűn, hanem énekelt is.

Koncz Zsolt lp.

Nőszövetségi hírek

2023. szeptember 28-án nőszövetségi küldöttségünk Körösladány-ba látogatott, hogy találkozzanak az ottani asszonytestvérekkel. A népes bibliaórai közösség szeretettel fogadott bennünket. A rövid áhítat után, melyet a helyi lelkipásztornő, *Kovácsné Farkas Zsuzsanna* tartott, a nőszövetségi szolgálat került fókuszba. A körösladányi asszonyok szolgálata már igen aktív, de fontolgatták, hogy csatlakoznak az országos Nőszövetséghez.

Koncz-Vágási Katalin, békés megyei nőszövetségi koordinátor bemutatta a Nőszövetség felépítését, szolgálati területeit országos és kerületi szintén, illetve az általa vezetett Sarkad-Belvárosi Gyülekezetben.

Mindannyiunk nagy örömeire szolgált, hogy a testvérek a helyi megalakulás mellett döntöttek. Isten hozta őket nőszövetségi közösségünkben. Legyen áldott közösségük és szolgálatuk!

2023. szeptember 9-én a *Szabolcs-Beregi Református Egyház* megyei Nőszövetségi találkozóján vehettünk részt Kisvárdán. Az alkalom vezérigéje a *Példabeszédek könyve* 31,25: „Erő és méltóság árad róla, és nevetve néz a bolnapi elé.”

A találkozó nt. *Koncz Imre* esperes úr szolgálatával kezdődött, majd *Oláh Istvánné* Nőszövetségi elnök köszöntötte a megjelenteket. A vendéglátó egyházközsége *Kormos Csaba* lelkipásztor mutatta be. Főtiszteletű *Fekete Károly* püspök úr a „*Hívő asszony a családban és a gyülekezetben*” címmel tartott előadást, majd a szünetet követően *Keszi Krisztina* orvos-misszionárius előadása és *Dr. Gaál Botondné Dr. Czeglédi Mária* Tiszántúli Nőszövetségi Elnök köszöntője következett.

A finom ebédet követően a helyi dicsőítő zenekar énekekkel, a nőszövetség verssel és énekkel szolgált. A megyei Nőszövetségek bemutatkozását követően a helybeli lelkipásztor áhítata zárta a tartalmas napot.

2023. október 14-én az ország szívébe, Budapestre utaztunk, hogy ott majd épp a saját szívünk mélyére tekintsünk. Hajnali indulás, sötétség, könnyűnek induló út, majd baleset az autópályán, terelés, új út találása, késés, aggodalom, idegeskedés, miért épp most – érzések tömkelege járt át bennünket, hiszen annyi akadály hárult elénk. Ám az eltérítés sikertelen maradt. Mennyei Atyánk célba juttatott mindannyiunkat: nem úgy, ahogy elterveztük, de épp úgy, ahogy kellett.

Nőszövetségünkkel időben megérkeztünk a Zsinati Székházba a *Zsindelyné Tüdös Klára díjátadó ünnepségre*. A nyitó áhítatot elnökünk, *Koncz-Vágási Katalin* tartotta, a nap vezérigéje alapján: „*A gyülekezetek pedig erősödtek a hitben, és naponként gyarapodtak lélekszámban.*” (*ApCsel 16,5*)

Konferenciánk előadója *Köntös László*, a Pápai Református Gyűjtemény igazgatója volt, aki „*Egyházi és társadalmi kihívások*” címmel tartott szemléletformáló beszédet.

A Zsindelyné díjat minden évben azok az asszonytestvérek kapják, akik legalább egy évtizede áldozatos szolgálatukkal példát mutatnak a Nőszövetségben. A négy kerület mindegyike felterjeszti jelöltjét, akik október elején ünnepélyes keretek között vehetik át e nemes elismerést. Ebben az esztendőben Dunamellékről nt. *Szabó Zsuzsa* (Kecskemét), Dunántúlról *Izmini Sára* (Mór), Tiszáninnenről *Bodnár Istvánné Zsuzsa* (Makkoshotyka) és Tiszántúlról *Gáll Andrásné Katika* (Tiszamogyorós).

Mindeközben kis csapatunk másik része a *Ráday Házban* Katechetikai szakmai napon vett részt.

Gyülekezőnk lelkipásztora és hitoktatója sok élményt és még több gyakorlati tapasztalatot szerzett.

Délután a *Kálvin téri református templomban* találkoztunk, hogy együtt hallgathassuk meg a *Koreai Presbiteriánus Egyház Nőszövetségének Énekkarát*. 1992-ben alakultak, és elsődleges céljuk, hogy Istent dicsérő zenei szolgálatukkal részt vegyenek az evangelizációban, az egyházi egységmozgalomban, illetve zenei szolgálataikkal hozzájáruljanak a Presbiteriánus Nőszövetség rendezvényeihez. Az épp 30 éves kórus az évek során 12 tengerentúli koncertkörút keretében szolgált az evangélium ügyét. Így jártak már többek között Indonéziában, Ausztráliában, Oroszországban, Kanadában, Magyarországon, Németországban, vagy épp Ausztriában is.

Ebben az évben Debrecenben és Budapesten léptek fel sokszínű repertoárjukkal. Köszönjük a meghívást, hiszen lelkünket nem csak megmosta, hanem felpeszsdítette e kórus csodálatos hangja, illetve *Koncz-Vágási Katalin* igei köszöntője.

Kalandoz elindulásunkhoz mértén, kissé bonyolult sikerült a hazaindulás is. Nem találtuk a megfelelő utat, hiszen a sötét és sűrű forgalom nem a mi világunk, de a technika és a józanész révén, legfőképp azonban az Úristen jóvolta rávezettet bennünket a helyes útra, és épségben, lelki erővel feltöltkezve érhattunk haza.

Dr. Koncz-Vágási Katalin lp.

Kifogások keresése helyett

„Mindenért hálát adjatok!”
(1Thessz 5,18a)

Október 7-én tartották meg Erdőbegy-Kisjenőn (Arad megye, Románia) a történelmi Békés-Bánáti Református Egyházmegye IX. Találkozóját.

A vándor jellegű esemény, mely ezúttal is több száz részvevőt serkentett aktív moccanásra, tulajdonképpen a három részre szabdalt, néhai Körös–Maros-közi Szent Társaság (utód)gyülekezeteinek összejövetele. Létrehívásának esztendeje 2013 volt, a házigazda szerepét pedig – az ideit megelőzően: Makó, Temesvár, Békés, Arad-Belváros, Nagybecskerek, Szentes, Lugos és Sarkad gyülekezetei vállalták magukra. Az Úr megtartó kegyelmében bízva, egymással pedig összefogódzva. A jövő évi (2024-i), mi több: jubileumi! egyházmegyei nagy találkozó Torontálvásárhelyen lesz. Ez utóbbi gyülekezet küldöttsége vette át a megbízatást, meg a gazdagon felpántlikázott vándorzászlót. A találkozót záró elbocsájtó áldás, s a Nemzeti ima akordjainak felzúgása előtt.

Úton lenni. Vagy inkább válaszüton? A pusztaságból kimagasló tornyot lehetetlen nem észrevenni. Messziről is. Azt viszont, mily óriásivá duzzadt körülötte a közúti tranzit forgalom... Hídról le. Hidra fel. Oda. Vissza. Egyre ingerültebben. Pedig nem volt ez mindig így. Tudom. Egyszerűen nem lehetett! Igaz, akkortájt még a Fehér-Körös méltóságába sem gázoltak bele minden küllőre a szép emlékü vashídján áthaladók, miképpen a templomtoronyban lakozó harangok szavát sem nyomta el a dübörgő gépjárművek zaja, robaja.

A találkozó délelőttjén az Úr igéjét (1Kor 12,2–27) ft. Bogdán Szabolcs János a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke tolmácsolta, prédikációjában többször is nyomatékosítva az együvé tartozásunk tényét, lényegét és fontosságát. Mint mondta, nem vagyunk egyedül! Mindnyájunk mellett van legalább egy testvér, akivel a krisztusi egység „ragasztója”, vagyis a szeretet az igazi kapocs. Az a kohéziós erő, ami csodákra képes. Önmagunkban és általunk közösségeinkben is. Csupán tudnunk és mernünk kell észrevennünk egymást, illetve törődnünk egymással. Az oly divatos széthúzásaink, pártoskodásaink, féltékenykedéseink, meghasonulásaink... helyett.

Hol vagyunk, s hogy vagyunk? Ezekre a kérdésekre próbáltak rövid, előadónként szűk nyolc percre sűrített, helyenként képi prezentációval is alátámasztott beszámolóik révén választ adni az (utód)egyházmegyéek (Békés – Demeter Ottó esperes és

Dobos Ágoston lelkipásztor; Csongrád – Juhász András esperes; Bánát – Kovács Csaba magyarittabai lelkipásztor; Temesvár – Bódis Ferenc esperes; Arad – Vékony Zsolt egyházmegyei tanácsos, ifjúsági előadó) képviselői. A házigazdák nevében nt. Papp József lelkipásztor üdvözölte az egybegyűlteket, a világi felszólalók közül pedig dr. Kőrösi Viktor Dávid Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusának vezető konzulja; Chereji Florin-Flavius Kisjenő város polgármestere (ez utóbbi szavait Bíró Zoltán alpolgármester tolmácsolta) és Tóth Csaba főispán, Arad megye prefektusa mondtak alkalmi köszöntőt. Részesei lehettünk továbbá az aradi református egyházmegye kórusa és a velük vállvetve dolgozó ifjúsági zenekar szolgálatának. Karnagyuk, Szabó Csilla tanárnő felkészítésében. Őket követően dr. Hegyi Ádám történész, a Szegedi Tudományegyetem docense a Békés-Bánáti Református Egyházmegye történetében végzett kutatásainak legújabb pillanatképeit vázolta fel. Az idei találkozó moderátora nt. Tóbiás Tibor György aradi esperes volt, aki később, a délutáni istentiszteleten ágendás lelkészeként is szolgált.

Az idei találkozó kísérőprogramjai között két tárlat és egy negyedórányi időtartamú orgonakoncert kapott helyet. A régi parókián Brittrich Erzsébet simonyifalvi születésű (1953) aradi képzőművész / író alkotásaiból nyílt kiállítás: főszerepben az alkotónak az aradi református egyházmegye templomait ábrázoló linómetszet-lenyomataival. Az új parókián viszont egy valóban rendhagyó építkezés korhű fotói meséltek. Arról a közösségi összefogódzásról, melynek gyümölcseként 1939-ben, ráadásul mindössze kilenc hónap alatt!, új templom épülhetett fel a régi helyén. Puskás Balázs templomi orgonajátékát az udvaron felállított nagysátor alatt lévő is élvezhették.

A délutáni, úrvacsoraosztással teljessé tett istentiszteleten ft. dr. Fekete Károly, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke hirdette az Igét: „Boldog az, aki Isten országának vendége.” (Lk 14,15) Szólván általa az Úr bősz és önzetlen vendéglátási szándékáról. Arról a kitartó hívásról, ami alól/elől az ember lépten-nyomon kibúvókat keres. Jó és frappáns(nak) – tetsző! kifogásokat. Odázva, hárítva el magától egyre az invitációt. A megszólítás fölé pedig éppenséggel azokat a javakat helyezve, melyeknek viszont csak és kizárólag az Úr kegyelméből lehet a birtoklója. Kegyelmi idő? Talán még van / maradt belőle némi... Ideje lenne tehát végre érdemben lépünk, tennünk, cselekednünk! Értelemszerű, mégis értelmetlen kifogások keresése és halmozása helyett... Szabaddá tenni magunkat. Szabaddá az Úristen számára.

Martinek Imre

Megalkuvás nélkül a szabadságért

B. Rác István egy olyan korban vált az ifjúság ügyének zászlóvivőjévé és a boni értelmiség egyik jeles képviselőjévé, amikor Magyarországot két oldalról marcangolták és a szavak mellett tettek is kellettek egy szebb jövő megalapozásához. A Pozsonyi úti reformátusokkal a nácik ellen harcolt, később mégis a szovjet típusú rendszer ellenségévé nyilvánították. Fennállása alatt végig a recski kényszermunkatábor lakója volt, 1956 októberének és novemberének véráztatta napjait a barikádokon töltötte, néhány héttel később pedig az USA-ba emigrált. Multidéző cikkünk a recski kényszermunkatábor bezárásának 70. évfordulóján.

1995 januárjában néhány soros megemlékezés jelent meg a Reformátusok Lapja gyászjelentései között, arról tudósítva az olvasót, hogy az Egyesült Államokbeli Asheville-ben, hosszú betegség után elhunyt B. Rác István, az SDG- és KIE-közösségek, illetve a Budapest-Pozsonyi úti református gyülekezet korábbi tagja. Hosszabb nekrológot egyedül a Magyar Nemzet publikált a rendszerváltásig külföldön élő Egri György tollából, akivel B. Rác együtt raboskodott a politikai foglyoknak fenntartott recski kényszermunkatáborban 1950 és 1953 között.

A hetven éve bezárt lágerben a magyar társadalom minden képviselője jelen volt pártállástól és foglalkozástól függetlenül, a rendszer számára nem kívánatos személynek minősülő fogvatartottakat naphosszig tartó, kínkeserves bányamunkára kötelezték, és nem egyszer kínzással, sötétzárkával büntették. Egri György újságíró a „XX. századi magyar emberség példaképének” nevezi egykori rabtársát, akit a Kádár-rendszer gyakorlatilag kitörölt a hazai emlékezetből, élete pedig az azóta eltelt évtizedekben sem lett ismertebb az őt követő generációk tagjai előtt.

B. Rác István története kereken száz éve indult Túrkevéen: 1923. szeptember 9-én, néhány hektáron gazdálkodó – általa csak egyszerűnek és szegényparasztinak nevezett – családba született, szülei azonban élesen látták, hogy a fiúcska eszénél fogva többre hivatott a földeken való munkánál. Édesapja után reformátusnak keresztelték, katolikus édesanyja azonban a lehető legnívósabb oktatásban akarta részesíteni, ezért a helyi zsidó iskolába íratta be őt. A felső négy osztályt a budapesti Állami Váci-úti Polgári Fiúiskolában végezte, a szintén fővárosi Gróf Széchenyi István Felsőkereskedelmi Fiúiskola pedig a közgazdasági pályára állította.

„A földreform, a parasztság és a munkásság helyzete arra sarkallt, hogy még alaposabban foglalkozzak az ország gazdasági problémáival” – emlékezett vissza később B.

Rác István a Columbia Egyetemen az '56-os menekültekkel készített interjúsorozatban arra, miért is ült be az érettségi után a Budapesti Műszaki Egyetem jogelődjé, a M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem padjaiba. A gazdaság megoldatlan kérdései iránt mutatott érdeklődését egy alkoholistá szünetéhez hasonlította, és már tizenhat évesen felszólalt társai előtt közéleti kérdésekben: a politizálást a társadalmi-gazdasági kérdésekben való előrelépés előfeltételének tekintette. „Az események gyors egymásutánban követték egymást, amely egyre gyakrabban késztetett állásfoglalásra azt illetően, hogy mit gondolok tisztességesnek, jónak, logikusnak és szépnek” – mondta.

B. Rác ekkor minden szabadidejét a Keresztyén Ifjúsági Egyesület kötelékében töltötte, melyhez 1938-ban csatlakozott. Magát Isten ügyéért elkötelezettnek tartotta, ez sarkallta arra, hogy Budapesten felkeresse a Pozsonyi úti református gyülekezetet, melyről sokat hallott édesanyjától és nagybátyjától is. Itt ismerkedett meg *Bereczky Alberttel*, a közösség lelkipásztorával, a későbbi református püspökkel.

„Nagyon nagy figyelmet fordított a fiatal felnőttekre a gyülekezetben” – emlékezett István egykori lelkipásztorára, azt pedig már lánya, a jelenleg is az észak-karolinai Asheville-ben élő *Emőke B'Rác* árulta el nekünk, hogy Bereczky Albertnek köszönhetek mindent, ami családjukat a református egyházhoz kötötte.

A későbbi püspök és B. Rác István ekkoriban nem csak a gyülekezetben, de a politikai szintén is azonos látásmódot képviselt, melyet markáns antifaszizmus és az ország sorsáért való végzetlen aggodás jellemezett. A fiatal értelmiségi már egyetemi tanulmányai alatt csatlakozott a Magyar Diákok Szabadságfrontjához, valamint a paraszti, munkás és értelmiségi ifjúságot tömörítő Magyar Fiatalok Szabadságfrontjához, amely 1943 és 1945 között illegalitásban küzdött hazánkért. Magyarország német megszállását követően Bereczky Albert a zsidómentésben vállalt szerepet, támogatásával pedig a pozsonyi úti református fiatalok tevékeny részesei voltak a Budapest utcáin antifasiszta ellenállásnak, élükön B. Ráccal.

„1944 novemberében buktunk le (...). Először a Margit körúti börtönbe vittek minket, majd a Márkó utcába, a Gestapo felügyelete alatt. Aztán a Pestvidéki börtönbe szállítottak, végül pedig a Parlament alagsorába. 1945 januárjában átadtak minket a nyilasoknak, akik kegyetlenül és barbár módon bántak velünk. A zsidókat halálra verték, mi azonban január 11-én ki tudtunk szabadulni” – emlékezett B. Rác István, aki szökése után visszatért a politikába: a megalakuló Magyar Országos Ifjúsági

Tanács és a Független Kisgazdapárt ifjúsági tagozata, a Független Ifjúság is elnökévé választotta.

A posztháborús fiatal nemzedék szentül hitt abban, hogy végre eljött az idő a jelentősen megtépázott ország helyes irányba állítására, melyet bizonyított, hogy 1945. november 4-én megtartották az első demokratikus nemzetgyűlési választást. B. Rácz István a kisgazdák színeiben indult és kapott mandátumot, az addigi legfiatalabb képviselőként – 22 éves volt ekkor. A B.-előtagot is ekkor kezdte használni a neve előtt, egy korábbi, Bányai keresztnevű felmenője után, hogy megkülönböztessék több más, a Parlamentben tevékenykedő Rácz Istvántól.

A szovjet érdekszférába való kerüléssel az ország menthetetlenül sodródott a kommunista hatalomátvétel felé: a kulcsfontosságú belügyi és rendfenntartói pozíciók megszerzése után, a hírhedt szalámitaktikával feldarabolták a velük szemben álló politikai tömörüléseket. A kisgazdák főtítkárát, Kovács Bélát 1947. február 25-én, államellenes összeesküvés címén letartóztatták és a Gulagra hurcolták, mely dátum 2001 óta a kommunista diktatúra áldozatainak emléknapja.

B. Rácz István számára ez szintén a politikai ellehetetlenülés időszaka volt, noha visszaemlékezéseiben felidézte, hogy maga Rákosi Mátyás, a Magyar Kommunista Párt első embere próbálta rábírní, hogy csatlakozzon hozzájuk. „Megjegyezte, hogy nem kell a származásomnak meghatároznia engem és arról győzködött, hogy nagy szolgálatot tennék a hazámnak, ha megfelelő pozíciót foglalnék el. Nem volt kétségem afelől, hogy ez a 'megfelelő pozíció' mit is jelent pontosan. 1948 és 1950 között még próbálkoztak néhányszor, és már ekkor komoly rendőri megfigyelés alatt álltam. Az, hogy végül nemet mondtam, nagyban hozzájárult a helyzetem romlásához” – idézte fel.

Sokakkal együtt István a kommunizmust olyan vallásnak gondolta, amelyben nem Istent, hanem a gazdasági princípiumokat dicsőítik, amely ellentmondást nem tűrve ragaszkodik a saját szigorú szabályaihoz. Ennek ellenére a magyarországi keresztyén felekezetek képviselői közül sokan kollaboráltak az új hatalommal, amit B. Rácz igencsak szomorúan konstataált. „Az egyházaknak nem szabad a politika partnerének lennie. Az egyház ereje abban áll, hogy a saját erkölcsi tisztaságából fakadóan kritikát fogalmazhat meg az egyén és az állam felé is. (...) Néhány lelkes bősége azonban azt eredményezte, sokan váltak hitvalló keresztyénekké 1948 és 1956 között, valóságos spirituális megújulás zajlott ebben az időben.”

Meg nem alkuvása és az elvei melletti kitartása elkerülhetetlen következményekkel járt: B. Rácz Istvánt – már kétgyerekes apaként, lányai 1946-ban

és 1948-ban születtek – 1950. március 31-én elfogták, és az Andrassy út 60-ba, az állami terror központjába szállították. „Éjszaka az ÁVH kopogtatott, házkutatás ürügyén. Hajnalig ott voltak, míg végül elvittek magukkal” – mondta. Lánya, Emőke, mindössze két éves ekkor. Ő így emlékezett vissza a sötét pillanatra a Magyar gyermekkorom címmel, angolul írt versében:

„A szoba meleg volt.
Piroska meg én a hold alatt repültünk már
ekkor kopogtak az ajtón
nem volt ismerős a ritmus
két férfi behozta a hideget a kalapjuk alatt.
Könyveinket zsákba dobálták
Apámmal együtt elvitték a meleget
Anyám szoba közepén, mint egy szobor
meredve állt.
A csendes este folytatódott
úgy tűnik
évtizedeken át
ezt is kibírtuk.”

A pincebörtönben négy hétig vallatták Istvánt arról, hogy milyen rendszerellenes csoportok tagja és milyen összeesküvésekben vállalt szerepet – sikertelenül. „A kihallgatóm rendszeren bánt velem, a verést a többiekre hagyta. Mivel semmit sem tudott kiszéni belőlem, arra kényszerítettek, hogy a cellámba visszatérve folyamatosan egy helyben álljak, az ő rendszeresen visszajárt megnézni, hogy betartom-e. Ez eleinte könnyűnek tűnt, ám hamar pokolivá vált. 96 óráig kellett állnom, a végére már módosult tudatállapotban. Nem tudtam, hány óra, vagy hogy milyen napszak van, később realizáltam, hogy négy nap telt el ez idő alatt” – idézte fel.”

B. Ráczot egy hónappal később a kistarcsai központi internálótáborba szállították, ahol ekkoriban két-három ezer politikai foglyot tartottak rabságban. Itt néhány alkalommal találkozhatott a feleségével – öt-öt percre –, ám a kihallgatások és a vádaskodások tovább folytatódtak. 1950. október 26-án átszállították a recski kényszermunkatáborba, ahol élete legkeserűbb három éve várt rá.

Ahogy lány, Emőke fogalmazott, erről az időszakról ő is csak mások elbeszéléseiből, illetve fennmaradt történelmi dokumentumokból tudott meg többet, édesapja ugyanis nem akarta terhelni a családot az ott történetekkel „Azt mondták nekünk, hogy elvitték kirándulni” – mondta Emőke.

„Hatalmas volt a különbség Kistarcsa és Recsk között” – emlékezett B. Rácz István. „Mi magunk alakítottuk ki a táborhelyet, vágtuk ki a fákat egy kétszáz holdas területen, mi építettük a barakkokat először az ÁVH-nak, aztán magunknak, megcsináltuk az utat a falu és a tábor között, a hegy oldalába pedig bányát vájtunk, abonnan aztán kőveket fejtettünk. Egy hat kilométeres sínpályát is nekünk kellett megépíteni a csilléknak. (...) Vasárnaponként tűziját

gyűjtöttünk az ÁVH számára. Minden egyes fordulónál belém hasított az élet sivársága és teljes kilátástalansága. Azt hittem, soha nem lesz vége.”

A recski mindennapok csontig hatoló reménytelenségébe az irodalmi esteket tartó és társait szórakoztató Faludy György vitt némi színt, aki később a *Pokolbéli víg napjaim* című regényében hagyta az utókorra megpróbáltatásait.

„Leoltották a villanyt. A többség alszik. Gyertek a szalmazsákra, Dosztál, Vér, Nyeste, Berzsenyi, Sipos, Györgyey, Egry, B. Rácz, Földváry, Csendes, Gábori, Garamvölgyi! Lehet-e kezdeni?

Magas kémények mellett ül így egy raj kísértet.

Jó, hogy szellemet nem mi idézünk egyedül: Görgey a Monte Christót mondja ott éjről-éjre, és Czebe bús árnyéknak a Toscából fűtүүл.

Mit kívántok? Plátóról, Erazmusról beszéljék?

Einsteinről szóljon Nyeste? Plótinosz istenét mutassam be, az Egyet? Melyik tudja betéve

Jónás könyvét? A Toldit? Mindegy, hogy ki beszél. (Faludy György: Recski est, részlet)

A könyv lapjain néhány alkalommal B. Rácz „Pista” is feltűnik, aki Emőke szerint erejével mindig kitűnt a rabok közül. *„Apám azt mondta, Faludy vékony emberke volt, többször neki kellett az ágyába cipelnie az íróit, és az is előfordult, hogy máskor a többiek helyett vállalta a verést. Tudta, hogy erős, és jobban ki fogja bírni.”* B. Rácz István lánya emlékszik rá, hogy az amerikai emigrációban az író és több társa – a fent idézett nekrológot jegyző Egri György, Gábori György, Nyeste Zoltán, Faludy György és Jónás Pál – is meglátogatta a családot, a kis Emőke pedig ott sürgött-forgott a felnőttek körül, mert hallani szerette volna azt, amit édesapja nem akart elmondani neki.

Az említett interjúban B. Rácz István azt is felidézte, hogy a Recsken töltött évek lehetőséget adtak arra, hogy mérlegre tegyék az 1945 és 1947 közötti eseményeket, hogy ha egyszer kiszabadulnak, akkor a régi hibákból tanulva térhessenek vissza a politikába. Erre azonban nem kerülhetett sor, hiába fűztek sokan reményeket az 1953 utáni enyhüléshez. Igaz, Joszif V. Sztálin szovjet pártfőtitkár halála után megnyílt a kényszermunkatábor kapuja, B. Rácz István pedig gyalogosan és vonaton utazott haza Törökbálintra családjához. Szabadulása ellenére folyamatosan megfigyelés alatt tartották, számot kellett adnia arról, hogy hová megy és be kellett jelentenie azt is, amikor visszatért. Szellemi munkát nem vállalhatott, a helyi téglagyárban kötelezték segédmunkára, 70-80 fokos kemencék mellett, ahol a kommunista tervgazdaság számára erőltetett menetben gyártották az építőanyagot.

Annak ellenére, hogy napjait teljesen kitöltötte a fizikai munka, továbbra is éles szemmel követte a közélet eseményeit: a parasztság és munkásság helyzetének alakulását épp úgy, mint az értelmiségi szerveződések (Petőfi Kör, Írószövetség) tevékenységét. Érezte a társadalom egyre fokozódó gyűlöletét a megszálló szovjet hatalommal szemben. Ott volt Rajk László újratemetésén, 1956. október 22-én pedig a Műegyetem felé vette az irányt. *„Az ország minden szegletéből érkeztek ide emberek, sokan szabályt szegve hagyták ott a munkát, mert érezték, hogy valami nagy dolog van készülöben. (...) Október 23-án én is ott voltam a Bem-szobor felé tartó tömegben, ezt követően a Rákóczi úton keresztül a Parlamenthez vonultunk. Sokáig maradtam ott, az este és az éjszaka nagy részét viszont a Sztálin-szobornál töltöttem”* – idézte fel a forradalom első napját, aki néhány órával később már saját bőrén tapasztalta a harcok brutalitását.

„Október 24-én törökbálinti otthonomhoz közeli helyre akartam menni. 40-45 orosz tank és a Vörös Hadsereg utcai ÁVH-s különítmény ellen küzdöttünk a Széna téren. 300-400-an voltunk, három órán keresztül megállás nélkül zúdultak ránk a golyók. Nagyjából bús főt vesztettünk és rengeteg lett a sebesültünk.” Felidézte azt is, hogy másnap az ÁVH-sok foglyokat is ejtettek közülük, de Nagy Imre közbenjárására mindannyian hazatérhettek. *„A Széna tériek egyik célja a Rózsadombon található villák elfoglalása volt, melyek Rákosihoz, Gerőhöz, Hegedűshöz és Szalaihoz tartoztak. Akik bejutottak, elképzелhetetlen mennyiségű élelmiszert, ruhát és luxuscikket találtak a házakban, Rákosi villája egy atombiztos földalatti óvóhely volt ellátva.”*

B. Rácz a szabadságharc napjai során feltűnt a Corvin közben, a Móricz Zsigmond körtérnél, a Kilián laktanyánál és a Kossuth téren (a Parlamenthez az október 25-i sortűz után két órával érkezett), állítása szerint ott, ahol éppen annak a legnagyobb szükségét érezte. *„November 4-e után a gerilla hadviselés módszeréhez kellett folyamodnunk: kisebb csoportokra oszlottunk, házakban rejtőztünk, abonnan kiindulva megpróbáltunk rajtaütni az orosz csapatokon. Mindenki tudta, hogy itt a vég, csak időt próbáltunk nyerni addig, amíg az ENSZ-csapatok ideérnek.”*

A harcok egészen november 12-ig folytak, segítség pedig nem érkezett. Az oroszok gyorsan kiszorították az ellenálló csapatokat a fővárosból, és lépésről lépésre számolták fel gócaikat Budapest határain túl is. Kádár János szabad utat engedett a megtorlásoknak, november 25. után tömegével keltek útra az emberek Nyugat felé. B. Rácz István ezekben a hetekben ötször döntött Magyarországot elhagyása mellett, mégis kivárt, hátha a hatalom enged a szorításból. *„Választanom kellett az újbóli bebörtönzés, vagy a száműzés között. De ekkor már nem*

voltam annyira fiatal ember, és a fogságban töltött évek megtették a hatásukat. Végül Recsk miatt az utóbbi érvényesült.”

B. Rác István 1956. december 4-én hagyta el az országot. Annak ellenére, hogy a legtöbben súlyos pénzeket fizettek azért, hogy kimenekítsék őket, egy kamionos felismerte őt, és ingyen biztosított számára utat a szabadságba. Győr és Mosonmagyaróvár között orosz katonák megállították a menekültekkel teli teherautót, egy magyar tiszt azonban gyorsan felfogta a helyzetet: elkérte a már eleve hamisított menlevelet a sofőrtől – amely egy közeli faluba való elindulásra jogosította fel őt –, és néhány névvel kiegészítette azt. Az út nyitva állt számukra Ausztria felé.

„A batáron a Fertő-tavon keresztül úszott át, majd rövid Németországban és Franciaországban töltött idő után jutott el az USA-ba” – folytatta édesapja történetét Emőke, aki csak 1964-ben ment utána édesanyjával és nővérével. „Gyakorlatilag kértem, hogy mondják el nekem, ki ez a férfi. Ekkor már 16 éves voltam, nyolc éve nem láttam őt. Megkérdeztem tőle, miért választotta Amerikát, ő pedig így válaszolt: Ennek az országnak van a legnagyobb potenciálja abban, hogy jól cselekedjen a világban.”

A család New York-ban egyesült újra, ahol rövid ideig lelki otthonra találtak Hamza András korábbi pozsonyi úti beosztott lelképásztornál, aki 1961-től a Madison Avenue-i Presbiteriánus Gyülekezet lelkészeként szolgált. B. Rác István feleségével és gyermekeivel (fia, István Péter 1965-ben született) a connecticuti Hamdenben telepedett le, ahol sikeres akadémiai karriert futott be közgazdászként a Quinnipac Universityn.

„Miután kíváncsi volt az USA-ba, rengeteg helyről megkeresték, tanácsadói pozíciókat ajánlottak neki” – mondta Emőke. „Többször a fejére olvastam, hogy mennyi pénzt kereshetett volna ezzel, de őt itt már csak az oktatás érdekelt. Az intelligens szemek számítottak neki egy osztályban. Azt mondta, ha van egy-két ember, aki valóban érdeklődik az iránt, amiről beszél, már megéri tanítania.”

B. Rác István sem a családjában, sem a nyilvánosság előtt nem beszélt magyarországi meghurcolásáról, a nyolcvanas évek végén mégis kamera elé ült Gyarmathy Livia és Böszörményi Géza a recski kényszermunkatábor történetét feldolgozó dokumentumfilmjében. Ekkoriban már nyugdíjas professzorként tevékenykedett, és csak egyre súlyosbodó cukorbetegsége akadályozta meg abban, hogy maradéktalanul ellássa egyetemi tanári feladatait.

„A rendszerváltás után, 1991-ben amnesztiát kapott, addig egyszer sem jött el Magyarországra, mi viszont anyáinkkal több alkalommal is hazalátogattunk a családhoz” – számolt be Emőke. „Így apám nem lehetett ott az

édesapja temetésén, az édesanyja búcsúztatására viszont hazatérhetett. Elhitt minket Túrkevére és Recskre is, ahol először beszélt bővebben arról, hogy milyen körülmények között tartották őt és társait fogva.”

B. Rác István érdemeit az újjáalakuló demokratikus magyar állam is elismerte, Göncz Árpád köztársasági elnök 1991. október 23-án a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjével tüntette ki. 1992-ben Antall József miniszterelnök levelében így méltatta: *„Az Országgyűlés és a Magyar Köztársaság kormánya döntésének szellemében elismerjük, hogy Önnek és családjának igazságtalan terheket, korlátozásokat és polgári szabadságának ellenőrzését kellett elviselnie. 1950. március 31-től 1950. október 25-ig az ÁVO tartotta fogva, 1950. október 26-tól 1953. szeptember 16-ig a Recski Kényszermunkatáborba zárták fogolyként/ munkásként. Tudjuk, hogy Ön, a családja és még számtalan ember szenvedte el ezt a magyar polgárok szabadsága érdekében. Hiszünk abban, hogy tetteit nem felejtik el.”*

B. Rác István Asheville-ben szeretett volna meghalni, ezért élete utolsó hónapjait már az észak-karolinai városban töltötte. *„Amikor megérkezett és körülnézett, felkiáltott: 'God! Itt van az Isten a hegyek között!' Ekkor már tolokocsival járt” – emlékezett lánya.* B. Rác István 1994. november 22-én, 71 éves korában adta vissza lelkét a Teremtőjének. Felesége kilenc évvel élte túl őt. Gyermekei közül Emőke könyvkereskedéssel, István Péter zeneszerzéssel foglalkozik, nővérük, Piroska már nyugdíjas, korábban ápolónőként dolgozott egy idősek otthonában.

„Sokat gondolkodtam azon, hogy házaviszem a szüleim hamvait, hogy a magyar anyaföldben nyugodjanak, de ha apám azt gondolta, hogy itt, a hegyek között van az Isten, akkor lehet, mégis csak itt kell eltemetnem őket” – osztotta meg velünk Emőke (a képek balra nővérével és édesapjával Túrkevéen, a rendszerváltás után). „Apám a politikában és a családjában is mindent megtett azért, hogy az embereknek jó legyen. Mindig másokat helyezett előtérbe. Egy cseppnyi nehezítés vagy harag nem volt benne azért, amit átélt, és többször kérdeztem tőle, hogyan tudott megbocsátani azoknak, akik ismeretlenül meghurcolták, megverték és próbálták tönkre tenni. Annyit válaszolt, hogy a háború alatt mindenki parancsra cselekedett.”

Arra a kérdésre, hogy mit tart édesapja legnagyobb szellemi örökségének, B. Rác Emőke így válaszolt: *„Azt csináljuk, amit a legfontosabbnak tartunk az életben, ami az emberek javát szolgálja! Ha hiszünk valamiben, akkor tartunk ki mellette bármi áron, és ne adjuk föl a harcot.”*

Egri György újságíró, a recski sorstárs a következőképpen zárta nekrológia sorait 1995 januárjában: *„Istenem, milyen gazdag ez az ország, amely kegyetlen története során tucatjával, százával löki ki magából*

a legderekből erkölcsű férfiakat, a legragyogóbb elméket. Akik aztán elfeledettségben, csak családjuk által megsíratva fekszenek el messzi idegen temetőben. Ezek közé az elsők közé tartozott B. Rácz István is, és ha lesz egyszer a fővárosban vagy valahol vidéken róla utca elnevezve, ez nem az ő személyének, hanem a hazának igazi föltámadását jelzi majd.

Történjen így vagy sem, B. Rácz István példamutató életével kiérdemelte, hogy a XX. századi magyar hősök közé soroljuk, és megtanuljuk, hogy jól cselekedni, embernek maradni bárhol, bármilyen körülmények között lehetséges.

Dezső Attila (parokia.hu)

Meddig és miért?

Ez itt a kérdés! Nem csak halottak napjához közeledve. Egy televíziós csatorna műsorának is ez a címe, amiben fontos kérdésekre keresik a választ. A válaszok azonban nem egy esetben teljesen ellentétesek egymással, mivel nem azonosak az értékrendek, pedig nagyrészt ezek határozzák meg a feltett kérdésekre adott válaszokat is. Most, halottak napjához közeledve, vagy temetések alkalmával, de váratlanul bekövetkezett tragédiák esetében is sokakban felmerül(het) az a kérdés: *Meddig élünk?*

Meddig élnek majd szeretteink? Földi életünk során igazán fontos ez a kérdés. Az életünk nagy része, tudatosan vagy nem, de arról szól, hogy mindennél jobban vigyázzunk, mert nem minden esetben az idős kor és a betegségek játszanak egyedüli szerepet abban, hogy a földi létünk idő előtt véget érjen. Nem vagyunk birtokában az előttünk lévő idő történéseinek tekintetében semminek, de a jelent sem tudjuk befolyásolni oly módon, hogy meg tudnánk mondani, életünk melyik nap ér véget. Ezért szólnak az olyan közhelynek számító figyelmeztetések, hogy vigyázz magadra, vigyázz az egészségedre, egészségesen táplálkozzál, sportolj. Menj el orvoshoz, ha érzed, hogy valami nincs rendben, szedd rendszeresen gyógyszereidet, akkor is, ha vannak nemkívánatos mellékhatásai. Fogadd el a műtétet és a különböző kezeléseket, mert ezek segítenek abban, hogy meghosszabbítsák életünket, amihez annyira ragaszkodunk minden nehézség és megpróbáltatás ellenére is, pedig tudjuk, hogy legyen az bármilyen hosszantartó is, véges. Ha nem így lenne, akkor soha nem kellene a temetőbe mennünk, és nem kellene emlékeznünk elhunyt szeretteinkre.

„Életünk ideje betven esztendő, vagy ha több, nyolcvan esztendő, és nagyobb részük hiábavaló fáradság, olyan gyorsan eltűnik, mintha repülnék.” (Zsolt 90,10) Én sem gondoltam fiatalabb koromban az élet mulandóságára, de arra sem, hogy ez valamikor

engem is el fog gondolkodtatni. Azt gondoltam akkor, hogy ez az időségek problémája, nem az enyém. Néhány hónappal a nyugdíjas évek előtt, már egész másképp látom. Igaznak tartom, mert tapasztalom, amit az ősi zsoltár ír: tovatűnt és elrepült a nagyobb része az életemnek. *„Lassan lejár a műszakim és kifutószéria leszek”* – hallottam több esetben is humorosan (könnyelműen?) megfogalmazva. Ezt átgondolva, és csupán egyetlen nézőpontra keresztül igyekeztem végigkövetni, hogy én magam is egy olyan folyamatnak voltam része, amely azt a célt szolgálta, hogy meghosszabbítsa az emberek életét.

Harminchét éve dolgozom az egészségügyben, műszaki területen. Előtte egy vállalatnál dolgoztam hat évig Debrecenben, ami olyan eszközöket gyártott a kórházak részére, melyekkel segítették az emberek betegségeinek felismerését, vagy gyógyításának folyamatát. Ám ez, csak egy terület a sok közül, és csak a biológiai életben tartásra teszi a hangsúlyt. Mindent testben élünk meg, még a lelkünk is feltételezi a biológiai testet. Test és lélek egymást feltételei. *„Vagy nem tudjátok, hogy testetek a bennetek levő Szentlélek temploma, akít Istentől kaptatok, és ezért nem a magatokéi vagytok?” (1Kor 6,9)*

Elég hosszú idő ez ahhoz, a technika rohamos fejlődését is látva, hogy megállapíthassuk, milyen korszerű orvosi eszközök állnak rendelkezésre ahhoz, hogy a már megszületett életek életben tartását, majd megromlott egészségét gyógyítsák, súlyosabb esetekben állapotukat elviselhető módon kezeljék. Ezek javítása közben, a kórház minden osztályára bejárhattam. A szülőszobától a patológiai osztállyal bezárólag. Láttam újszülötteket és láttam boncolásra váró élettelen testeket. Láttam örömet, a gyógyulás után eltávozó arcán, de láttam végstádiumban lévő szenvedőket, és rácsokba kapaszkodó, ordító, ereje teljében lévő férfiakat és nőket, fiatal gyermekeket a pszichiátrián. Reménységet és elkeseredést olyan betegeken, akik elvesztették végtagjaikat. Minden korosztályból láttam olyanokat, akik felismerhetetlenek voltak, mert csövekkel, elvezetésekkel és kivezetésekkel, lélegeztető gépekkel, őrzőmonitorok, infúzióadagoló, vagy sok esetben újraélesztő készülékek segítségével lehetett csak életben tartani. Jártam a helyi viszonyokhoz képest, korszerű műtőkben, intenzív osztályon, ébredőben és kórtermekben. Olyan eszközök állnak rendelkezésre, még a tőlünk nem messze lévő kórházakban is, amikről két-három évtized távlatában még csak nem hallottunk.

Alig egy hónapja egy újabb diagnosztikai készüléket helyeztek üzembe, amely a sejtek működésének folyamatáról ad információt. A

normálistól eltérő működésük esetén, már következtetni lehet egy komoly, sokszor gyógyíthatatlan betegség kialakulására, így nagyobb az esély a betegség megelőzésére, vagy fel lehet rá időben készülni, mielőtt visszafordíthatatlanná válna. De hol vannak ezek még a világszínvonaltól, a robotizációs és távműteti, vagy már a mesterséges intelligencia alkalmazását is segítségül hívó készülékektől? Ha a gyógyítás anyagi bekerülését szeretnénk meghatározni, csillagászati mértékekkel kellene mérnünk.

Az ideai fizikai Nobel-díjazottak olyan felfedezésekre jutottak, amelyek: „Az atomok, molekulák viselkedését, reakcióit meghatározó elektronok állapotváltozásai hihetetlenül nagy sebességgel, jellemzően néhány attoszekundum alatt zajlanak le. Az attoszekundum a másodperc milliárdod részének milliárdod része, így az ezen az időskálán történő vizsgálatokhoz érthető módon egészen új és különleges mérési módszerek kidolgozására volt szükség. Mindhárom díjazott a lézerfizika úttörője, eredményeiknek köszönhetően a fizikusok képessé váltak attoszekundumos fényimpulzusokat használni méréseikben, ezzel lényegében ablakot nyitva az elektronok világába.

Pierre Agostini, Krausz Ferenc és Anne L’Huillier kimutatták, hogy lehetséges olyan extrém rövid ideig tartó fényimpulzusokat létrehozni, amelyek segítségével vizsgálhatóvá válnak az elektronok mozgását és energiaváltozásait meghatározó gyors folyamatok. A díjazottak kísérleteik során olyan fényimpulzusokat hoztak létre, amelyek hossza attoszekundumokban volt mérhető. Ezzel demonstrálták, hogy ezen impulzusok az atomokon és molekulákon belüli történések lefényképezésére használhatók. A felfedezéseknek számos területen lehetnek alkalmazásai. Az elektronikában például nagyon fontos, hogy megértsük és irányítsuk az elektronok anyagon belüli viselkedését. Az attoszekundumos impulzusokat emellett az új molekulák azonosításában is használni lehet, például az orvosi diagnosztikában.” (Forrás: https://mta.hu/mta_hirei/krausz-ferenc-nobel-dijas-113184)

Így újabb csúcstechnikával rendelkező orvostechnikai eszközök állnak majd rendelkezésünkre, amelyek ugyanazt fogják szolgálni, mint az őket megelőző eszközök szolgáltak. Mindezek ellenére az a valóság továbbra is változatlan, hogy az ember biológiai élete ebben a földi létben, továbbra is véges marad. Ha a fentebb vázolt tények ellenére, mégis véges marad földi életünk, akkor nem lehet elkerülni a második kérdés feltevését sem. A kérdés megválaszolása nyitott az

olvasó számára, de az arra adott válasz, nem következmény nélküli! Nem csak az itt a kérdés, hogy meddig élünk, hanem az is: Miért halunk meg?

Péntek István

Idősek napja

Szeretettel köszöntök mindenkit, aki ezen a különleges eseményen jelen van, hiszen egyszerre vannak ma itt a *Cukorbetegség Sarkadi Egyesületének* a tagjai és *intézményünk Nappali Klubjának* a tagjai. Közös jellemzőjük, hogy mindnyájan elérték azt a bizonyos életkort, hogy az idősök táborát erősíthetik társadalmunkban. Október elseje, de tulajdonképpen az egész hónap az idősekről (is) szól. Ezért gyűltünk egybe, hogy a környezetünkben élő időseket, vagyis Önöket köszöntsük.

A költő (Orbán Ottó) hatvan év felett tette az időskor kezdetét, egy magyar zeneszerző, Szokolay Sándor szerint is a hatvan év az öregkor kezdete, amit a kiteljesedés, mármint az öregkor kiteljesedése követ.

Az persze teljesen személytől függő, hogy ki hány éves korában kezd öregedni, és hogy az idős kora kiteljesedik-e, vagy sem. A mondás szerint mindenki olyan idős, amilyen idősnek érzi magát.

Török Stenzer Enikő versével zárom köszöntőmet:

Idősek Világnapja

*Amikor még húsz éves az ember,
Reggel hatkor kelti őt a vekker.
Dolgozni megy, vagy az Egyetemre,
Este mégis bulizni van kedve.*

*Harmincnál már éjszaka is felkel,
Foglalkozik két-három gyerekkel,
Pelenkát cipel a Tescoból,
Ki sem látszik a sok „földi jóból”*

*Negyvenesek már fállábon állnak,
Ők már akkor tinikre vigyáznak,
S bár még mindig vagy ismét korán kelnek,
Kiegészítésként másodállást lelnek,
Mindegy az, ha nincs is hozzá kedve,
Kell a gyereknek pénz az Egyetemre.*

*Ötvenesek sem dőlhetnek hátra,
Gondolni kell már az unokákra.
Itt fáj, ott fáj, de nincs idő sírni,
Mert még jó pár évet ki kell bírni.*

*Hatvanasok lassan evickélnek,
Nemsokára ők már révbe érnek,
Munkás éveiket kiszámolni kérik,
Sok meló van benne, a nyugdíj beérik.*

*Nem volt jó számtanból, aki kiszámolta,
Vagy talán a postás nem jó helyre hozta?
Mert mire be lett fizetve az összes számla,
Nem maradt a nyugdíjból a télikabát.*

*Mit tehetne? Szórólapon akciókat keres,
Ha kell, egy nap három, négy boltba is beles,
Lássa, hol olcsóbb, és hol drágább a sok díj,
Hogy a széle-hosszát megüsse a nyugdíj.*

*Hetvenesnek már teljesül az álma,
Megszületik egy-két dédunokája,
S bár kezét és lábát alig húzza-vonja,
Elmúlik akkor mindenféle gondja,
Amikor az unokákat karjába szorítja.
Nem baj, ha egész nap görnyed is a háta,
Boldog, ha a család az asztalát körbeállja.*

*A következőtést ebből le kell vonni,
Hogy a legszebb, legjobb nyugdíjasnak lenni!
Még akkor is, ha kihullott már minden fogunk,
És a fogászáton vagyonokat hagyunk.
Rendelőben töltjük le fél életünket,
És gyógyszerrel tömük pénz helyett zsebiünket,
Örülünk, hogy mégis megértük e szép kort,
Bár nem daliásan, mint ahogy rég volt,
De hál-isten, van még mit a tejbe is aprítani!
És tudjuk az unokákat szépre, jóra tanítani!
Legyen hát a mai ünnep büszkeségünk napja,
Hatvanasak, hetvenesek, nyolcvanasak,
kilencvenesek, százévesek boldog pillanata,
Hogy meglegyen mindig az a kicsi, mire vágyik!
Tiszta szívből azt kívánom: - Éljenek sokáig!
Netyéné Bajkán Viola, intézményvezető*

*„Hozzád menekülök, Uram, ne szégyenüljek meg soha!
Ments meg, szabadíts meg irgalmasan! Fordítsd felém jólekedet,
és segíts meg! Légy erős kősziklám, ahova mindig fölmebegek,
melyet segítségemre rendeltél, mert te vagy az én sziklaváram.
... Istenem, ne hagyd el késő vénségemben sem, míg csak
birtokhatom hatalmadat, nagy tetteidet a jövő nemzedéknek.
Istenem, igazságod a magas égig ér, mert hatalmas dolgokat
vittél véghez. Van-e hozzád hasonló, Istenem? ... Igen naggyá
teszel, hozzád fordulok, és megvigasztalsz. Én is
magasztallak hárfával bússágedért, Istenem! Lantot pengetve
éneklek neked, Izráel Szentje!” (Zsoltárok
71,1–3.18–19.21–22)*

Október hónapunk a színekről, a változásról beszél. Sok mindent kapcsolhatunk ehhez, az elmúlást, az erre való felkészülést, az idősek napját, vagy október 31-én a reformáció emléknapját. Ezeket hallva, kissé talán összeszorul a szívetek, de nem ezért mondtam.

Az idős kor megélése mindig ajándék. Ajándék attól az Istentől, akitől az életet kaptuk. Akivel megélhettünk nagyon sok jó és kevésbé dolgot is,

akiről a zsoltár írója úgy szólt hozzánk, mint szabadítóról, biztos támaszról, segítségről. Aki olyan, mint egy sziklavár. Nem erre vágyunk? Dehogyanisem.

Kivált, mikor már átléptünk életünk delén. Azt kéri a költő Istentől, ahogyan eddig, úgy most, „*késő vénségében*” se hagyja el. Nem pusztán kérés, hanem bizonyágtétel: eddig is így volt, s tudom, hogy így lesz ezután is. Itt a földi valóságban és azon túl is. Ennek garanciája maga Isten, akit ismer tetteiből, ígéretei teljesítéséből. És ez elég. Mindenre elég.

Ugyanakkor kellünk mi is. Meglátni, felismerni ezt a saját életünkben is. Ehhez adott egy egészen más szempontot a reformáció. Olyan felismerést, hogy nincs semmi, ami elválaszthatna bennünket Istentől. Attól az Úrtól, aki „*úgy szerette ezt a világot, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.*” Aki ezt sajátjává fogadja, az megízlel valamit az örökkévalóságból. Az ilyen embernek megváltozik az idő. Az az idő, melyet épp az ellenségünknek tartunk...

Az ilyen embernek az idő többé nem múlik, hanem telik. Mert ha az idő múlik, akkor minden órával, esztendővel kevesebb van belőle, s egyszer egészen elmúlik. Ha azonban telik, akkor nő, minden nappal közelebb jut a kiteljesedéshez. Telik, azaz telítődik, mint egy pohár, egy edény - aztán egyszer egészen megtelik, kiteljesedik benne az élet.

A múltó idő viszi az életet, egyre messzebb. A telő idő az örök életet hozza egyre közelebb. Aki felett múlik az idő, az rendszerint hátrafelé néz, a múltba. Aki számára telik az idő, az előre néz, az örökkévalóság felé. A múltó idő öregít, a telő idő pedig megérlel. Az idő múlása nyugtalanná és szomorúvá tesz, az idő telése pedig megbékéltet és vigasztal. Akinek telik az idő, az ősz hajjal nem a szép ifjúság elmúlásának, hanem a közelgő örökkévalóság dicsfényének a jelét látja már. A múltó időben a halál kapuzárás, érthető hát előtte a pánik. A telő időben a halál kapunyitás, érthető hát előtte a nyugalom. A múltó időben a halál az életünk vége. A telő időben azonban a halál csak a mulandóság vége, és az örök élet kiteljesedése. (Joó Sándor nyomán)

A te számodra múlik az idő vagy telik? Akinek telik az idő, abban nem csak a békeség és a nyugalom vesz lakozást, hanem boldog és örül. Örömet pedig dallal, énekkel és zenével is ki tudja fejezni. Ezért vagyunk itt. Hogy örüljünk. Hogy hálát adjunk, ezt is megérhettük. Így, együtt. Az idő tehát teljen, és juttasson mindannyiunkat valódi kiteljesedésre. Ámen

KVK

Gyerekkoldal

Hányszor lehet megbocsátani?

Péter olyan ember volt, aki gyakran szólalt meg elsőként. Most egy kérdést tett fel Jézusnak:

- Hányszor kell megbocsátani? Még hétszer is?

Péter arra számított, hogy Jézus meg fogja dicsérni, amiért ő még hétszer is kész megbocsátani annak, aki hibát követett el. Jézus válasza az volt, hogy nem hétszer, hanem hetvenszer hétszer is meg kell bocsátani. Hogy meglepődött ezen Péter!

- Még hetvenszer hétszer is? Nem sok az egy kicsit?

Hogy megvilágítsa a kérdést, elmondott egy történetet.

Volt egy király. Amikor ellenőrzést tartott, kiderült, hogy az egyik tisztségviselője tízezer talentummal tartozik neki. Ez hatalmas összeg. Egy talentum közel 50 kg, természetesen aranyban. Hogyan halmozhatott fel ekkora adósságot?

A szolga szívet tépően könyörgött, hogy adjon időt a király, hogy jóvátehesse sikkasztását. A király tudta, hogy ez lehetetlen, de megindult a szíve rajta, és elengedte adósságát.

Hazafelé menet ez a szolga találkozott egy szolgatársával, aki egy kevés összeggel tartozott neki. Elkezdte rajta követelni. Mivel társa nem tudott fizetni, haladékat kért. Sajnos, főhősünk elfeledkezett arról, hogy neki mennyit elengedtek, ő nem volt hajlandó nagyvonalú lenni.

Így van a legtöbb ember. Mi Istennek végtelenül sokkal tartozunk. Ezzel szemben egész kis dolog az, amivel bennünket bántanak meg. Hogyne kellene akár hetvenszer hétszer is megbocsátanunk. Hiszen nekünk a mi drága Jézusunk sokkal többet engedett el annál, amivel minket megbántanak!

És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, a kik ellenünk vétkeztek (Mt 6,12; 18,15–33.)

Bibliai totó

- a. Mit jelent a Biblia?
 - a. törvények
 - b. könyvek
 - c. bölcs mondások
- b. Kinek az életkora volt a leghosszabb?
 - a. Matuzsálemé
 - b. Ádámé
 - c. Nőé
- c. Ki lett Mózes utóda?
 - a. Gerson
 - b. Áron
 - c. Józsué
- d. Ki volt a világ legerősebb embere?
 - a. Góliát
 - b. Dávid
 - c. Sámson
- e. Mit jelent a zsoltár szó?
 - a. Himnusz, ének
 - b. Vers óda
 - c. Bölcs mondások gyűjteménye
- f. Ki volt a legbölcsebb király?
 - a. Saul
 - b. Sedékiás
 - c. Salamon
- g. Milyen állatok közé dobták be Dánielt?
 - a. tigrisek
 - b. oroszlánok
 - c. kígyók
- h. Ki utazott egy hal gyomrában?
 - a. Jeremiás
 - b. Jónás
 - c. János
- i. Mi volt Máté evangélista eredeti foglalkozása?
 - a. halász
 - b. vadász
 - c. vámos
- j. Jézus melyik folyóban keresztkelgett meg?
 - a. Jordán
 - b. Tigris
 - c. Eufrátesz
- k. Kinek volt Pál-fordulása?
 - a. Péternek
 - b. Pálnak
 - c. Jánosnak
- +1. Mi volt a világ fővárosa Jézus korában?
 - a. Jeruzsálem
 - b. Alexandria
 - c. Róma

Gyülekezeti Krónika

Gyülekezetünkben elhunytak és eltemettek:

Frankó Jánosné, született Váczi Emma 79 évet élt asszonytestvérünk – Sarkad, Munkás u. 47. sz. alatti lakos. Vigasztaló ige: Zsoltárok 90,12,14: „*Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívbezz jussunk! Áraszd ránk kegyelmedet reggelenként, hogy vigadjunk és örüljünk egész életünkben!*”

Szilágyi Józsefné, született Antók Róza 96 évet élt asszonytestvérünk – Sarkad, Gyulai u. 8. sz. alatti lakos. Vigasztaló ige: Ézsaiás 41,10: „*Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Megerősítelek, meg is segítek, sőt győzelmes jobbommal támogatlak.*”

Molnár Katalin 89 évet élt nőtestvérünk – Sarkad, Hajdú u. 19. (Gyulai u. 8.) sz. alatti lakos. Vigasztaló ige: 2Korinthus 4,17–5,1: „*Mert a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk minden mértéket meghaladó nagy, örök dicsőséget szerez nekünk, mivel nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók. Tudjuk pedig, hogy ha földi sátorunk összeomlik, van Istentől készített hajlékunk, nem kézzel csinált, hanem örökkévaló mennyei házunk.*”

**A Mindenható Isten enyhítse
a gyászolók fájalmát!**

**ÖRÖKÉLET VASÁRNAPJA
2023. NOVEMBER 26.**

Megemlékezünk azokról a szeretteinkről,
akik a mögöttünk lévő évben mentek el
a minden élők útján

Advent

Vasárnapi gyertyagyújtások

2023. dec. 3.; 10.; 17. és 24.
de. 10 óra

„Mindenki úgy adjon, ahogyan előre
eldöntötte szívében, ne kedvetlenül
vagy kényszerűségből, mert
a jókedvű adakozót szereti az Isten.”
(2Korinthus 9,7)

Kedves Testvéreink!

A Magyarországi Református Egyházban mindenki egyháztagnak számít, akit a református egyház szertartása szerint megkereszteltek, valamint az a nagykorú keresztyén, aki magát reformátusnak vallja. Az egyháztagság ténylegesen akkor valósul meg, amikor valaki valamely konkrét gyülekezethez (egyházközséghez) csatlakozik, és annak tagjává lesz.

Teljes jogú egyháztag az, akit megkereszteltek, konfirmációi fogadalmat tett, a gyülekezet istentiszteletein és az úrvacsorai közösségben részt vesz, és gyülekezete fenntartásához hozzájárul. Az ilyen gyülekezeti tagnak nagykorúsága elérésétől kezdődően választó joga van és választható az egyházi vagy gyülekezeti választások alkalmával.

A anyagyülekezetek önfenntartóak, sem az államtól sem a közegyháztól nem kapnak pénzt a működésükhöz. Az **egyházfenntartói járulék** befizetésével, személyes adományozással vagy átutalással, illetve a templomi perselyes adakozással járulhatunk hozzá gyülekezetünk fenntartásához.

Presbitériumunk az évi egyházfenntartás összegét *havi 1000 Ft-ban*, éves szinten *12.000 Ft* összegben határozta meg. Ez az összeg ajánlás, hiszen mindenkinek szíve és lehetősége szerint kell eldöntenie, mennyit áldoz gyülekezete működésére.

**Sarkad-Belvárosi Református
Egyházközség számlaszáma:**

**Uni Credit Bank Zrt.
10918001-00000056-5406000**

„Közeledjete az Istenhez és Ő közeledni fog hozzátok.” (Zakariás 4,8)

Karácsonyi Istentiszteletek

Bűnbánati alkalom:

2023. dec. 20. du. 4 óra

Szenteste: 2023. december 24. du. 4 óra

Karácsony I. nap de. 10 óra

Ünnepi Úrvacsorás Istentisztelet

Újszalontán du. 14:30

Karácsony II. nap de. 10 óra

Ünnepi Istentisztelet

Óévi Hálaadó Istentisztelet és PPT vetítés

2023. december 31. du. 4 óra

Újévi Ünnepi Istentisztelet

2024. január 1. 10 óra

Adventi Kézműves Délután

2023. december 3.

vasárnap 15:00

Klub Terem

Ajándékozzunk szeretetet!

A Magyar Református Szeretetszolgálat azoknak a gyermekeknek kíván örömet szerezni, akiknek karácsonykor semmi sem jutna.

Adventi Koncert

„Ránk talál”

Sarkad-Belvárosi Református Templom

2023. december 17.

15:00

Molnár Ágnes

a Győri Nemzeti Színház
színésznője, énekesnő
és

Mészáros Tamás

énekes, színész

Szeretetvendégség

A belépés ingyenes

HAGYOMÁNYOS

ÉS ONLINE ALKALMAINK

Reggeli csendes percek: a hét minden napján –
www.facebook.com/Sarkad-Belvárosi-Református-Egyházközség

Intézményi reggeli áhítat a Gyülekezeti teremben:
szerda reggel 7:30

Imaközösség és Hétközi Bibliaióra a Gyülekezeti teremben: szerda délután 4 óra

Vasárnapi Istentisztelet a Templomban: vasárnap délelőtt 10 óra

Gyermek-istentisztelet: vasárnap de. 10 óra

Ifjúsági Bibliaióra: szombat du. 4 óra

Istentisztelet Újszalontán: hónap első vasárnap du. 14:30

Online Istentisztelet a Sarkad TV-vel közösen –
<https://www.facebook.com/tv.sarkad>
www.facebook.com/Sarkad-Belvárosi-reformatusEgyhazkozseg

Nőszövetség: hónap első kedd du. 4 óra

Férfi kör: havonta egyszer, szerda du. 5 óra